

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SKÆRBÆKFORTÆLLINGER 4

Gode historier – om dem vi husker – om det vi husker

Samlet af studiekredsen "Skærbækhistorier"

*Shawah
8-4-1947*

INDHOLD

Forord	5
Soldaten og skønjomfruen	6
Smedje i Skærbæk	10
Taulov - Skærbæk Husholdningsforening	16
Ildløs i skolekøkkenet	23
Tre energiske småfyre	24
Først den ene vej	29
Generalkonsul Ernst Carlsen	30
Lucht's Legat	36
Stelen	41
Ruth Damkjær	42
Mindestenen	48
Skærbæktangoen	54
I klørerne på den russiske bjørn	58
KFUM-spejderne i Skærbæk	64
Børn fra Børupskov	73
Ansæt som regnedreng på Skærbækværket	74
Husker du vor skoletid	80
En rejsebeskrivelse	87
Barberer	88
Kort over Skærbæk	93
Rettelser	94

SKÆRBÆKFORTÆLLINGER 4

Gode historier – om dem vi husker – om det vi husker

Udgives af studiekredsen: "Skærbækhistorier".

Det er vores intention at samle gode skærbækhistorier, og der vil komme flere bøger fremover, da vi har stof til flere udgivelser.

Artiklerne arkiveres således, at det senere vil være muligt f. eks. at samle artikler inden for et tilfældigt udvalgt emneområde. Arkiveringen sikrer også, at bogen kan videreføres af andre gennem en forhåbentlig lang årrække.

Faktuelle fejl kan ikke undgås, hvorfor studiekredsen med åbent sind modtager henvendelser herom. Kvalificerede forslag til rettelser vil så blive bragt i den næste årgang af bogen.

DONGEnergy A/S og Dagli' Brugsen, Skærbæk har ydet økonomisk støtte. Skærbæk Beboerforening støtter projektet på deres hjemmeside.

Layout: Birgit Basballe Madsen

Sat med Kontrapunkt og Din

Omslag: Akvarel af Thomas L. Jørgensen

Fotos: Private fotos, Fredericia Lokalarkiv.

Tryk: Digitalhuset, Vejle

ISBN nr. 978-87-995748-3-4

ISSN: 2246-2104

Skærbækfortællinger 4

Gode historier – om dem vi husker – om det vi husker

FORORD

Med dette års "Skærbækfortællinger" har vi nået den fjerde i rækken af historier om Skærbæk og de mennesker, vi husker fra byen mellem fjord og bælt. Vi håber, der stadig er interesse for historierne, som vi ikke kunne skrive uden støtte fra vore læsere. Derfor tak til alle der har bidraget med spændende samtaler, længere historier og interessante fotos. Skærbæk vindemøllelavs sekretær Jonberth Poulsen har skrevet om de "Tre energiske småfyre", redaktionen har plukket i Inger Klintings fyldige beretning fra mere end 50 år med Taulov-Skærbæk Husholdningsforening, og vi byder op til "Skærbæktango", komponeret af Aage Mogensen med tekst af "PP". En akvarel af Thomas L. Jørgensen pryder forsiden. Akvarellen er venligst udlånt af Birte Larsen, og den vil kunne ses på udgivelsesdagen. Den viser Skærbæk Havnegade, som den så ud i 1947.

"Skærbækfortællinger" lever af læsernes bidrag, hvorfor vi stadig opfordrer alle til at komme med stort eller småt. Studiekredsen bag bøgerne forsøger hvert år at bringe mindst én fortælling fra hver emnegruppe: Barn af Skærbæk - Fiskeri og Landbrug - Handel og Håndværk - Store Virksomheder - Kultur, Historie og Offentlige institutioner. Vi håber, at både yngre og ældre har fornøjelse af bogen. Vi siger tak til Dagli'Brugsen i Skærbæk og DONG Energy A/S for økonomisk støtte, og tak til Dagli'Brugsen, der også tilbyder et arrangement på udgivelsesdagen.

Skærbæk den 7. november 2015

Soldaten og skønjomfruen

- Lidt om krig og kærlighed -

"Da hun rakte mig Haanden for at byde mig velkommen foer som et electrisk Stød igjennem mit hele Væsen".

Chr. Adam Ludvigsen

En forårsdag i 1849 gik skolelæreren i Skærbæk en tur i byen. Måske var han i trist lune, for en krigstrussel nærmede sig sydfra. På sin runde i byen traf læreren en soldat og gav sig i snak med ham. Måske kunne det bringe lidt klarhed for dagen.

Slesvig-holstenerne på den anden side af Kolding Fjord ville have selvstyre; men det ville kongen og hans rådgivere i København ikke høre tale om. Kongens uvillighed til at ændre på hertugdømmernes tilhørsforhold havde bragt slesvig-holstenerne i oprørsstemning, og de indledte en regulær borgerkrig.

Soldaten kunne næppe bidrage med nyt om den spændte situation udover at fortælle, at han med sit kompagni havde været på march fra København siden efteråret 1848. De var marcheret over Sjælland og Fyn og derfra til Sønderborg-egnen, hvor de var i nærkontakt med fjenden. Senere marcherede de via Fyn til Middelfart og var nu sejlet til Jylland, hvor de havde slået lejr for natten i Skærbæk.

Læreren fattede godhed for den unge "Jens" og inviterede ham med hjem til et måltid mad. Dette fortræffelige tilbud takkede soldaten med glæde ja til og fulgte med læreren hjem. Det gjorde et dybt indtryk på ham, da læreren åbnede døren til sin lille stue. Aldrig nogensinde havde han set så megen kvindelig skønhed og ynde åbenbart i én person - som i lærerens unge datter. I sin dagbog skrev han:

"Det er mig umuligt at beskrive det Indtryk synet af denne Engel gjorde på mig. Da hun rakte mig Haanden for at byde mig velkommen foer som et electrisk Stød igjennem mit hele Væsen og da hendes mørke sjælfulde

Øie hvilede på mig med et ubeskriveligt Udtryk og da hun aabnede sine Rosenlæber for at tale var jeg aldeles ude af mig selv”.

Under måltidet ”kom han til” at strø hele peberbøssens indhold ud over et stykke smørrebrød, betroede han dagbogen; men ”ingen bemærkede det vist”.

Soldaten, Christian Adam Ludvigsen, opholdt sig i lærerfamiliens hjem i nogle timer og nød samværet med den unge pige og hendes forældre i deres lune stue. En kærkommen pause i det barske soldaterliv.

Dagen efter, det var den 23. april, gik situationens alvor igen op for vores soldat. Kompagniet afmarcherede mod Kolding. For manges vedkommende blev det den sidste march. Slesvig-holstenerne havde, som frygtet, overskredet grænsen i Kolding, og det kom til heftige sammenstød med de danske styrker. Både i Kolding By og i egnen nord for Kolding, hvor Christian Adam kæmpede, gik det voldsomt til. Han overlevede dog, men mange af hans kammerater faldt. På Taulov Kirkegård står en mindesten over de 15 soldater - menige og officerer - der er begravet her.

På Fynsvej i Kolding erindrer en mindesten om slaget, hvor danskerne tabte og blev drevet tilbage bag Fredericias volde. Christian Adam deltog i flere af de store slag i treårs-krigen, men slap levende igennem dem alle.

Om Christian Adam senere vendte tilbage til Skærbæk for at opsøge den dejlige skønjomfru, der havde gjort et så stort indtryk på ham, ved vi ikke.

Et mangeartet arbejdsliv

I det senere civile liv selv-uddannede Christian Adam sig til kemiker, og gjorde ernæringsforskning til sit arbejdsområde. Sammen med Viggo Schulstad udviklede han det maltede rugbrød, vi kender i dag. Han blev foregangsmand indenfor mange andre og meget forskellige emner: Fiskegødning, tagpap, kaffeekstrakt, kemiske analysemetoder og gær til bagning. Schulstad og Ludvigsens Brødfabrik blev kendt over det ganske land.

Christian Adam Ludvigsen døde i 1900. Hans søn, Valdemar, har vi også haft megen glæde af. Han udviklede og fabrikerede, sammen med smørgrosserer W. Hellesen, det moderne elektriske tør-element. En betydelig dansk succeshistorie.

Smedje i Skærbæk

- Hammer, ambolt og esse -

Varme, ild og gnister stod ud fra hjulene, som under mange kommandoråb blev drejet og svejset.

Smedjen i Ødis-Bramdrup ca. 1920. Valdemar Mørk ses med den hvide kasket. Smedekonen havde telefoncentral i den ene ende af huset. På skiltene står henholdsvis: "Telefon- Automat" og "Telefon- Tale-Station"

Man skal nok være i 70'erne for at huske, hvordan det var at gå forbi smedjen. Alle sanser kom i spil: Den varme luft slog en i møde, hamres lyd mod metal blandede sig med høje råb og blæsebælgens hvæsen, og næsen fyldtes med svejseugt. Blandt håndværksfagene har smede, skomagere, skræddere og bagere indtaget en anset plads i lavenes rang og udbredelse, hvilket sikkert skyldes, at de hørte til de ældste fag.

Smedefamilier

I Skærbæk har der eksisteret smedjer langt tilbage i tiden. Det har været helt almindeligt, at også dette håndværk gik i arv. Således også i familien Mørk, hvor Bodil Mørk fortæller, at både hendes farfar, hendes far, Valdemar, to farbrødre, hendes bror, Laurits samt nogle fætre alle var udlærte smede.

Smedjen i Skærbæk på Overgade 1940-1950

Valdemar med sine 3 børn: Bodil, Valborg og Laurits Mørk

Svendeprøve

Til Valdemar Mørks svendeprøve skulle han smede to hestesko med tilhørende søm. De befinder sig stadig i familien. Sjovt nok fik sønnen Laurits den samme opgave, blot skulle han smede fire hestesko.

På dagen i 1945 mødte to skuemestre, censorer - op iført jakkesæt. Efter selve smedearbejdet skulle de gamle sko brækkes af. Det skete ved "vejning", dvs. åbning og udtrækning af de gamle søm. Så skulle hoven vurderes og beskæres, så fladen blev jævn, idet hestens benstilling også skulle tages i betragtning. Den nye sko blev varmet lidt og holdt op mod hovens underside, så svidfarven kunne afsløre ujævnheder. Disse blev raspet væk, den nye sko sømmet på - og så tog den ny-udlærte svend en tur på hesten!

Vejen til selvstændighed

Valdemar, der var sønderjyde, kom som udlært til Studsdal Smedje i 1916 og derfra til Wilhelm Seehausen, der var smed i Skærbæk. Der blev han gift med Thora i 1922. Han købte først anpart i smedjen, før han overtog den i ca. 1930. Fra 1945 arbejdede sønnen, Laurits sammen med sin far. I 1950'erne kom der gang i byggeriet, og som en naturlig følge heraf tog Laurits Vand- og gasmester eksamen i 1953. Nu kunne der bydes på de mange VVS-opgaver i Skærbæk. Få år efter drev Laurits smedjen alene, inden han i 1963 solgte den til Harald Skov, hvis søn, Gert, har drevet stedet siden 1997.

Laurits' Svendeprøve

Smedearbejde

Fiskere og gårdmænd var flittige kunder i smedjen, der klarede både nye installationer og reparationer: markredskaber, hævertpumper, hjulbeslag, hasper, ålejern og ålespande. Bodil Mørk fortæller, at der var et leben af folk, når der skulle laves hjulbeslag: varme, ild og gnister stod ud fra hjulene, som under mange kommandoråb blev drejet og svejset.

Men - travlhed til trods - blev der også afsat tid til at

Svendeprøve bestået

betjene de store drenge, der fik lavet dupper på de kæppe, de brugte til spillet: "Butik".

Ingen kvinder i smedjen

Selv om dette påbud, udstedt af Valdemar Mørk, blev overholdt, så var kvinders hjælp velkommen. Valdemars kone, Thora, passede regnskab, sendte regninger ud og stod for husholdningen, der foruden ægteparret bestod af tre børn, en svend og en lærling.

De to sidstnævnte boede også i smedeboligen. Som nygifte boede familien Mørk i "Anebo", Brandsøvej 1. Senere købte Valdemar hus på Overgade 5. Her havde der tidligere været skole. De sidste år boede Valdemar og Thora i huset på Børup Sandevej 1, Thoras barndomshjem. Her fik den gamle smed gang i ganske andre interesser end det tunge smedearbejde. Have med frugttræer og stauder samt et bugnende drivhus fyldte ham med glæde - altid iført kasket, bakkende på pibe eller med ild i en god cigar. Smedearbejdets nøjagtighed blev overført til havearbejdet, hvilket glædede familien.

Overtro

I folketraditionen opfattedes smeden som en "klog mand", der var både fysisk og psykisk stærk. Fysisk stærk i kraft af sit arbejde, men også åndelig stærk, idet han mentes at "kunne magte både spøgelse og andet djævelskab, som end ikke præsten kunne klare". Krøjer, Jul: Dansk Haandværk II.

Svendeprøvens skuemestre

Valdemar på sin stige bag huset på Børup Sandevej

Taulov - Skærbæk Husholdningsforening

- Fra spareråd over "Elbofanter" til politik og filosofi -

Møderne med sognerådet blev en tradition, og mændene deltog fortsat.
I 1966 sad ca. 150 interesserede borgere på Krybily Kro.

En dobbeltfødsel

Taulov-Skærbæk Husholdningsforening blev stiftet den 16. marts 1953 som en del af Fredericiaegnens Husholdningsforening. I protokollen kan man læse, at "Magda Skov Christensen, Quistgaard blev valgt til formand", og at "Anna Sørensen, Frida Høstgaard, fru Kongsted Jensen, fru Eggert, Erna Sørensen og fru Hein Hansen" udgjorde den øvrige bestyrelse.

Til den stiftende generalforsamling var der ca. 50 deltagere i Taulov Forsamlingshus. Midt under mødet skete der et under på 1. sal: en lille pige kom til verden; nummer fem i rækken. Damerne gav hver en 25-øre til en opmærksomhed til familien, hvilket i dag svarer til 4 kr.

Fælles programmer og konsulenter

Fredericiaegnens Husholdningsforening fungerede som paraplyorganisation for en række husholdningsforeninger med et fælles program for sæsonen. Man havde i fællesskab ansat en husholdningskonsulent og en syvejleder. Konsulenten underviste ikke blot i almindelig madlavning og rengøring; men også hygiejne, vitaminer, borddækning, spareråd, "den unge pige", forberedelse til vinterens selskabelighed og kalorietælling indgik som emner. Syvejlederen kunne bestilles til at komme i hjemmet og sy, så familien kunne få repareret garderoben eller få syet nyt.

I den årlige udflugt indgik både et interessant besøg, eftermiddagskaffe og senere middag på en kro. Det var ikke ualmindeligt at slutte turen med aftenkaffe på Saxildhus i Kolding.

Et husholdningskursus for unge piger skal nævnes. Hverken i Taulov eller i Skærbæk var der skolekøkkener. Derfor lånte man et gasanlæg i Børup Brugs på "Det skarpe hjørne" og stillede det op i skolens

kælderlokale. På et tidspunkt holdt foreningen en madlavningsdemonstration i: "Middag uden hjælp", dvs. hvordan man tilbereder måltiderne uden hjælp fra den unge pige. Retterne blev solgt på auktion, og pengene gik til hjælp til et gasanlæg til undervisningen.

Foreningen kan selv

I 1954 blev Ruth Kjær, Taulov valgt ind i bestyrelsen, og senere valgt til formand. Man var begyndt at afholde flere møder, også i Skærbæk. Møder, der støttede foreningens mærkesag: hjem og husholdning; men også møder, der enten kunne udvikle den enkelte eller skabe interesse for samfunds- og kulturelle emner. Således var der i 1955-56 arrangeret et engelskkursus ved førstelærer Georg Sørensen, Taulov. Et andet emne: "Hvorfor er vi bange for hinanden?" samlede 65 damer, der tavst lyttede til "Brugs-Anna", Anna Pedersen. Hun må have rørt ved noget væsentligt, for i referatet står: "Vi skal bort fra dette, at hvad naboen gør og synes, har så stor indflydelse på vor egen mening - aldrig være bange for at være noget for sig selv". Mette Fog Petersen, Rødding Højskole talte over emnet: "Er kvinden i samfundet vokset med kravene?" I referatet står blandt andet: "Et af de største problemer for kvinden, der arbejder uden for hjemmet, er, at ingen kvinde kan udfylde en plads på tilfredsstillende måde to steder. Vi skal være klar over, at i Danmark er samfundet bygget på hjemmene. Vi skal være trofaste mod vore hjem." Det var kloge ord i 1959!

I 1960 blev Inger Klinting valgt til formand, Birgit Mørk, næstformand, Rigmor Berg, sekretær og Esther Hermansen, kasserer.

Den selvstændige Taulov-Skærbæk husholdningsforening etableres

I 1961 havde Fredericiaegnens Husholdningsforening 25 års jubilæum. Det blev også året, hvor Taulov-Skærbæk Husholdningsforening meldte sig ud af samarbejdet, der var knyttet til Fredericiaegnens Landboforening.

Årsagerne var:

- at den gamle husholdningsforening overvejende bestod af landhusmødre,
- at befolkningens sammensætning i Taulov-Skærbækområdet var blevet mere nuanceret,
- at der ikke mere var ansat konsulenter,
- og endelig havde Taulov-Skærbæk Husholdningsforening sit eget program.

Ved generalforsamlingen den 15. marts 1962 blev udmelding og dannelse af den nye forening vedtaget. Der var mødt 36 medlemmer frem. De 35 stemte for og 1 stemte imod. Den 21. juni 1962 blev lovene vedtaget.

”Vi ønskede en selvstændig forening, hvor medlemmerne udover det husholdningsfaglige også fik mere viden om samfundet og forskellige kulturelle emner samtidig med, at vore aktiviteter blev mere udadrettede”, siger Inger Klinting.

Arbejdet bærer frugt

Som noget nyt skulle der hvert 4. år forud for kommunevalget holdes oplysningsmøder om sognerådets arbejde. Til disse særdeles velbesøgte møder havde mænd også adgang. Hans Bramsløw var så begejstret, at han gerne ville være medlem af foreningen. Men nej, den var kun for kvinder. Et af forslagene fra

de politiske møder, nemlig at få en kvinde, Ragna Jensen, valgt til sognerådet, blev gennemført. På opfordring fra bl.a. den lokale jordemoder engagerede foreningen sig i arbejdet med at få ansat en sundhedsplejerske i Taulov Kommune. Dengang foregik mange fødsler stadig hjemme, og mødrene havde brug for oplysning om pleje, kost osv. En sundhedsplejerskeordning skulle godkendes både af sognerådet og af amtslægen i Vejle. Derfor forelagde Ragna Jensen i efteråret 1962 sagen i Taulov Sogneråd. Et af medlemmerne, gårdejer Gunnar Thuesen, mente ikke, det var

nødvendigt med en sundhedsplejerske. Hans kone havde da selv passet deres børn, og det var gået godt. Hertil svarede Ragna Jensen, om ikke Gunnar Thuesen var med i landboforeningen og modtog konsulenthjælp f.eks. til pasningen af sine grise. Det var jo vigtigt, at de på alle måder blev passet rigtigt. Gunnar Thuesen måtte medgive, at det forholdt sig sådan, og så blev sagen vedtaget. Inger Klinting mødte efterfølgende op hos amtslægen i Vejle med ønsket, og i 1963 fik vi en sundhedsplejerske i sognet.

De ældre i sognet nød godt af husholdningsforeningens udadrettede virksomhed. I 1962 blev det vedtaget, at der skulle holdes julefest for dem. Der skulle naturligvis være kaffe med godt hjemmebag; men dagen bød også på en tale eller et foredrag om et aktuelt emne, og så blev der naturligvis sunget julesange. Bestyrelsesmedlemmer og venner bagte til den store guldmedalje, handlende gav penge, gaver og naturalier. Og andre medlemmer fremstillede ting, f.eks. små julebroderier. Der deltog omkring 70 ældre i den første fest, der blev holdt i Skærbæk Skoles festsal. Julefesten eksisterer stadig i 2015. Præmisserne er ændret med årene, men temaet: "Julefest for ældre", er stadig det samme.

Kaffesagen i Taulov

I en årrække var Taulov-Skærbæk Husholdningsforening og Aftenhøjsko-

BY OG EGN

Må gerne høre foredrag, men ikke drikke kaffe

— Hvis husholdningsforeningen drikker kaffe i gymnastiksalen, vil andre foreninger komme løbende, siger skoleudvalgsformanden
Husholdningsforeningens formand: Komisk afslag!

<p>En kaffe-diskussion har sat sindene i oprør i Taulov kommune. På sit møde i går afsløg sognerådet med fire stemmer mod tre at tillade kaffedrikning i den gamle gymnastiksal på Taulov Centralskole. Taulov-Skærbæk Husholdningsforening havde søgt om at låne salen til to foredrag med efterfølgende kaffebord. Sognerådet sagde enstemmigt ja til foredragene, men som nævnt nej til kaffen.</p> <p>Formanden for skoleudvalget, fiskeeksportør Henning Damkjær begrundet afslaget:</p>	<p>EN FARLIG TENDENS</p> <p>— Gymnastiksalen skal ikke anvendes til selskabelig formål, det er en farlig tendens. Hvis vi siger ja til kaffedrikning, kan det få konsekvenser. Så vil alle foreninger komme løbende og kræve at låne gymnastiksalen.</p> <p>— Hører foredrag, hvortil der drikkes kaffe og spises småkager under »selskabelige formål»?</p> <p>— Ja.</p> <p>LIDT HARMONISK</p> <p>Til dette siger formanden for husholdningsforeningen, fru Inger Klinting:</p> <p>— Det var da et højst besynderligt afslag. Jeg kunne forstå, hvis vi slet ikke måtte bruge gymnastiksalen,</p>
---	---

men at vi gerne må stille stole op til et foredrag, men ikke til et kaffebord, er ærlig talt lidt komisk.

Endnu mere uforståeligt er det, fordi vi tidligere år gerne har måttet drikke kaffe på skolen — i biblioteket, der imidlertid nu er blevet for lille til os.

— Kan man ikke holde et foredrag, uden at der skal drikkes kaffe til?

— Bestemt nej. Det er jo hele rammen om arrangementet.

Kaffebordet er et vigtigt led i vore arrangementer. Her hygger vi os efter foredraget og diskuterer, hvad vi har hørt. Jeg vil ikke sige, det er et krav fra medlemmerne, men jeg tror bestemt, at medlems-tallet ville gå ned, hvis vi sløjfede kaffebordet, siger fru Inger Klinting.

Vi har til de større arrangementer tidligere benyttet foredragssalen i Skærbæk Hovedskole, men da en stor del af vore 120 medlemmer bor i Taulov, ville vi gerne sprede arrangementerne, så Taulov-boerne bliver fri for at køre så langt hver gang.

Vi siger sikkert nej til sognerådets forslag om foredrag uden kaffe. Nu skal vi drøfte spørgsmålet internt. Den 16. oktober får vi lejlighed til at tale med det samlede sogneråd på sognerådsmødet på Krybily Kro. For øjeblikket kan jeg ikke se nogen løsning på problemet. Måske bliver vi nødt til, som flere af sognerådsmedlemmerne foreslog, at flytte Taulov-arrangementerne til en kro, slutter formanden.

pobo

len de kulturelle mødesteder. I midten af 1960'erne søgte foreningen sognerådet om at måtte benytte Taulov Skoles gymnastiksal til to møder i vinterhalvåret. Ansøgningen blev pure afvist. Måske måtte de holde møde, men kaffebordet kunne ikke tillades; nej: "Husholdningsforeningen må holde deres møder på en af kroerne". Tidligere havde de fået lov at drikke kaffe andre steder på skolen, så sognerådets holdning var ikke videre populær. Polemikken trak da også avisoverskrifter: "Kaffesagen i Taulov" og "Intet kaffemik på Taulov Skole". Efterfølgende blev både kroen og forsamlingshuset i Taulov solgt til

Julefest for ældre - Inger Klinting i samtale med to herrer i Skærbæk Skoles nye festsal.

private, og da salen ved Krybily Kro brændte, kneb det med mødelokaler.

Elbohallen og Elbofanten

Et bevis på, at personsammenfald kan gavne et lokalsamfund, så man i oktober 1964. Her indkaldte Ungdomsnævnet til et møde, hvor mulighederne for at danne en fond til opførelse af en idrætshal skulle drøftes. Inger Klinting var også medlem af Ungdomsnævnet, så Husholdningsforeningen gik med i dette arbejde for at kunne tilbyde sports- og andre fritidsaktiviteter til alle i sognet samt for at få etableret et mødelokale. Ved pengeindsamlingerne bidrog husholdningsforeningen med en basar, hvortil medlemmerne

fremstillede mange præmier. Et tøjkrammedyr: "Elbofanten" blev lanceret. Den var designet af Karen Bach, syet af medlemmerne, og den var meget populær. Elbohallen blev bygget; men det kneb med et mødelokale; det kom først i 1979 og vakte stor glæde - endelig havde man et stort møde- og festlokale.

Borgermøder

Møderne med sognerådet blev en tradition, og mændene deltog fortsat. I 1966 sad ca. 150 interesserede borgere på Krybily Kro for at høre rådets forskellige udvalg svare på de spørgsmål, som foreningens bestyrelse havde sendt på forhånd. Sognerådsformanden redegjorde for kommunens økonomi og planer og

socialudvalgsformanden fortalte om den nye omsorgslov ifølge hvilken, der skulle ansættes husmoderafløser og familievejleder. Der var redegørelse fra vejudvalget, nyt om skoleforholdene, og endelig blev kirkens forhold diskuteret. Måske skulle der bygges en kirke i Skærbæk?

I oktober 1969 var det aktuelt med et orienterende møde om den kommende kommunesammenlægning. Der var igen en fyldt sal af tilhørere på Krybily Kro. På mødet blev der gjort rede for de to muligheder, der var: Optagelse i Elbo Kommune, foreslået af sognerådet; eller optagelse i Fredericia Kommune. Diskussionen var livlig, for mange var ikke enige med sognerådet. Som vi ved i dag, endte vi i Fredericia Kommune. Foreningen havde i de følgende år med mellemrum møder med Fredericia Byråd og Vejle Amtsråd, hvor rådene redegjorde for deres arbejde. Der var ikke lokale beboerforeninger på det tidspunkt, så det var en oplagt opgave for husholdningsforeningen at følge med i det lokale styres arbejde, få sager uddybet og måske få indflydelse på kommende beslutninger.

Variert program

Gennem årene har der været mange forskelligartede emner. Det kunne være et virksomhedsbesøg, en særlig udstilling, en højskoledag eller en teatertur til Odense eller Århus. Den kreative bestyrelse sendte et år indbydelsen til årets udflugt ud på vers.

Køreturen kostede 11 kr.

Indbydelse og sang var skrevet af Rigmor Berg.

Taulov-Skærbæk Husholdningsforenings UDFLUGT

Mel: Han kommer med sommer...

Se våren er kommet med tindrende sol, naturen så smukt sig nu pynter, småfuglene kvirrer i dur og i mol, og ungdommen flirter og fjanter.
I stuerne pudses, ja mon det dog nå's,
i haverne graves og rives og så's,
jo våren er kommet til Danmark.

Den niende maj, det er damernes dag, på Fyn vil vi rundt lidt og kigge. Ta´ med lille frue, ta´ fri denne dag, lad kosten og kludene ligge.
Ad Rugårdsland´vejen til Odense by
på kamgarnsfabrikken vi skal se det ny i garner, der spindes i Danmark.

Til Hårby på Sydfyn går turen, idet vi middagen der får serveret.
For syv kroner fås der en god kotelet Gemyse er og inkluderet.
Vor hjemtur går gennem den skønneste egn
ad krogede veje langs blomstrende hegn.
Du Fyns Land, vor have i Danmark.

Et ophold endnu vil vi gøre, hør blot en kunstner i Ronæs besøges.
Hun har sig en samling fra Østen så flot med egne malerier hun den øger.
Til slut vi vor kaffe vel også må ha´
Foreningen gi´r denne omgang -- hurra! Jo livet er dejligt i Danmark.

Inger Klinting modtog foreningens æresdiplom i 1987, ligesom hun i 1978 fik en hæderspris fra Luchts Legat.

ILDLØS I SKOLEKØKKENET - Panderne smeltede som chokolade -

Elever i det første "skolekøkken" på Skærbæk Skole: Inger Lind, lærer Kirsten Nielsen, Sonja Jacobsen, Krista Sørensen og Inge Marie Thomsen

"Smeden har lige sat ny gasflaske ind. Så pas på, når I lukker op for gassen."

Et hold piger fra Skærbæk, både store skoleelever og unge piger fra gårdene har meldt sig til aftenskoleundervisning i det interimistiske skolekøkken i kælderen i skolens hovedbygning. Året er 1959. Pigerne er glade for tilbuddet. Der sker ikke meget i Skærbæk om vinteren, så der er mødt 12 piger op.

Efter gennemgang af aftenens menu går grupperne i gang. Panderne skal på; men gasapparaterne vil ikke makke ret. Mange tændstikker bliver brugt, men ingen flammer. To piger roder med gasflaskerne under bordet. Intet sker. Lige som der skal sendes bud ef-

ter hjælp til at ordne den sag, lyder et brag, og en kæmpeflamme står ud i lokalet. Alle flygter mod døren. Der sidder pigerne fast. Men – ud kommer de.

Der er andre på skolen: et syhold og U.A. (KFUM's ungdomsarbejde). De må advares om branden.

Der er mørkt i skolegården. Ildskæret i kælderen og den buldrende lyd gør indtryk. Nu kommer brandbilen; men i samme øjeblik er en af de voksne "sy damer", Inga Nielsen, modigt gået i kælderen og har bare lukket for gasflasken. Flammen dør ud.

Der stod nu en undrende flok i skolegården. Drengene fik udtrykt deres had til skolen og råbte: "Skolen brænder---- juhu ---- skolen brænder." Men havde de håbet på et par

dages frihed, så blev de slemt skuffede.

Nok så køkkenet bagefter forfærdeligt ud, og der blev ingen middag den aften. De nye aluminiumspander, der havde stået i flammerne, var smeltet og et køkkenbord brændt. Men alt i alt var man sluppet billigt fra episoden.

Der blev ryddet op, og man kunne gå hjem med en dramatisk beretning: "Det brændte i skolekøkkenet i aftes."

Vinteren forløb mere fredeligt, og stor var glæden, da det nye skolekøkken i 1961 blev taget i brug øverst i hovedbygningen. Da var det slut med gasflaskerne, og "massepladerne" gjorde deres indtog.

Tre energiske småfyr

- Passat, Mistral og Scirocco -

Da lo den lille fyr hånligt og drillede mig og sagde, at jeg røg alt for meget af det sorte stads, jeg spiste hver eneste dag.

Marie og Jens Munk Hansen ser på møllerejsning

Skærbækværket i dialog med en tilflytter

Der var engang for ikke så længe siden, hvor jeg så en lille fætter stå på en mark her i Skærbæk, ikke langt fra hvor jeg bor. Jeg ville hilse på ham og prikkede ham på skulderen; men den lille fyr blev lidt forskrækket og bad mig lade være med at skubbe. Han mente, at han

også havde ret til at være her.

Godt ord igen, sagde jeg; men hvad er du for en størrelse? Den lille fyr svarede, at han var den største af sin slags, og at han havde to brødre, som også snart ville komme til at bo her. Nå, sagde jeg, men I skal nok sørge for at plante benene godt og fast ned i jorden, for ellers flyver I væk med blæsten.

Det skal du ikke bryde dig om, svarede den lille fyr og sagde, at jeg var gammel, og at de var mine afløsere, fordi jeg nok vil bryde sammen en dag. Det, syntes jeg, var store ord og svarede, at jeg nok skulle klare mig og i mente øvrigt, at jeg nok skulle blive stående, når de ikke kunne mere. Da lo den lille fyr hånligt og drillede mig og sagde, at jeg røg alt for meget af det sorte stads, jeg spiste hver eneste dag. Den lille fyr sagde endda, at jeg gjorde skyerne sure, ja så sure, at de af og til græd tårer, som faldt ned over jordens skove, så de døde. Ha, ha sagde jeg, så du mener, at det er mig, der får skyerne til at blive sure? Ved du hvad lille fyr, jeg har altid røget, og det vil jeg blive ved med, lige til jeg segner. Du skal bare vide, at selv om jeg er født i 1951, så regner jeg med at have mange gode år på bagen endnu. Og jeg kunne trøste den lille fyr med, at jeg nu kun røg gennem filter.

Hvor kommer I fra, spurgte jeg den lille fyr. Jo, svarede han, vi kommer fra Brande, og vores far hedder Bonus. Vi hedder Passat og Mistral og Scirocco. Sjove navne – synes jeg. Ja, men hvad hedder du selv, spurgte den lille fyr. Åh, jeg fik ikke præsenteret mig. Jeg hedder Skærbækværket, og jeg bor nede ved mit eget havneanlæg. – Det var da et kedeligt navn. – Synes du. Jeg er ellers glad for det; men lad os nu snakke om dig. Hvordan begyndte det med din far og dine brødre?

Vindmøllernes placering, foto google.com

Og den lille fyr fortalte:

Dengang, hvor det var svært at få ren luft i lungerne fordi skorstenene, også hans - sendte mængder af forurenende partikler ud over land og by, da ødelagde det både skove og planter og generede astmafolket. Nogle, lidt langhårede og "fodformede" folk, mente, at vi trængte til ren energi. Det kunne vi få, hvis der blev bygget vindmøller, hvis du ellers ved, hvad det er? Nu skulle der rejses vindmøller i vores område. Kender

du Jan Damgaard fra Follerup? Det var hans ide, og den faldt i god "jord" hos gårdejer Flemming Juul i Skærbæk. Der kom vi så til at bo, sagde Passat. - Skærbækværket gjorde store øjne.

Jeg og mine brødre blev født i august 1986, og min gudmor sagde ved dåben den 23. august:

"Blæs I vinde blæs!
Drej rundt du mølle,
gør gavn -
PASSAT er dit navn".

At være vindmølle

Det blev koldt den næste vinter, så jeg frøs. Trods kulde, sol og vindstille forsøgte vi brødre at producere røgfri energi. Min far havde lovet folk, at vi ville være mere flittige, end vi i virkeligheden var. Men ved du hvad? Vi gjorde, hvad vi kunne, for vi ville ikke gøre vores fars drømme til skamme. Alligevel var vore kunder ikke helt tilfredse med indsatsen.

I begyndelsen mente folk, at vi var grimme, og at vi larmede. Vi mente selv, at vi var kønne, og slet ikke at vi larmede. Jeg ved ikke, hvordan det skete; men folk blev alligevel glade for os. Det var vel derfor, de begyndte at bygge deres huse nærmere og nærmere på stedet, hvor vi stod. Men da de havde boet i deres nye huse en tid, begyndte de pludselig at klage over, at vi stod for tæt på, at vi larmede for meget. De klagede også over os, fordi solen skinnede i vingerne. Lysglimtene kom ind i deres stuer og forstyrrede tv-kiggeriet. Vi fik skyld for alting, selv om det jo var dem, der var kommet for tæt på os. Er menneskene sådan?

De tre vindmøller i Skærbæk - giver et ganske pænt afkast til de 57 mennesker, som har købt andelsbeviser.

57 investerede i vindmøller i Skærbæk

Af Ole Christiansen
Foto: Peter Honore

Tæt ved Skærbækværket i et smukt landskab står tre vindmøller og snurrer med deres ni meter lange vinger. Det har de - alt efter vindforholdene - gjort siden august i fjor.

Og meget tyder på, at de stort set kommer til at give den mængde strøm, som investorerne havde forventet efter det første års forløb.

57 mennesker satte penge i projektet og købte ialt 577 andelsbeviser for 3.200 kr. pr. styk. Det blev

sammenlagt til godt 1,8 mill. kr., som interessentskabet Skærbæk Vindmøllelag brugte til formålet.

Men allerede under opførelsen stod det klart, at der var interesse for en vindmølle mere. Den blev dog ikke til noget, fordi der ikke var nogen ideel placering til den.

De fleste erhvervede 10 andelsbeviser - en enkelt sågar 30. Økonomichef Jørgen Munk Hansen er en af dem, der deltager i foretagendet med sine seks andelsbeviser, og han har ikke fortrud, at han

hoppede med på den alternative energi-vogn.

Der blev kalkuleret med et rentefkast på 13 procent om året efter skat, og jeg synes, det er forløbet udmærket. Vi når forventningerne ikke helt op på det forventede, og det skyldes, at el-priserne er faldet. Til gengæld betaler vi ikke den fulde el-afgift, idet staten refunderer en del af beløbet.

De tre vindmøller, som er 24 meter høje, skal efter beregningerne producere 577.000 kilowatt-timer årligt. Det sælges til Fredericia Elværk for 50 øre

pr. kilowatt-time og skulle således indbringe knap 300.000 kr.

Jørgen Munk Hansen er usikker på, om der i kommunen etableres lignende vindmøller i nær fremtid.

Det afhænger bl. a. af tilskudsreglerne. 15 procent af anlægsudgifterne til vort projekt blev betalt af staten. Vi regner med, at de tre vindmøller kan holde i mindst ti år. Det er i hvert fald forudsætningen for det budget, der er lagt, men ingen ved i dag, om det kommer til at holde stik, siger Jørgen Munk Hansen.

3 Bonus vindmøller på hver 95 kW

60 interessenter, heraf 29 fra Skærbæk, der indbetalte 1,96 mio. kr.

Opførselsår: 1986

Nedtaget: 20002

Samlet købspris: 2,3 mio. kr.

Gnsn. årlig energiproduktion: 480.237 kWh

Samlet udbetaling i perioden: 4,05 mio. kr. svarende til et afkast på 10% af den investerede kapital.

Ak ja, Passat, hvis du havde vidst, hvordan udviklingen skred frem, ville du ikke have troet på noget af det, jeg dengang fortalte. Og du, som syntes, at du var så stor. Jeg må retfærdigvis tilføje, at jeg mødte folk, der stadigvæk klagede over støj og solglimt fra jer tre små fyre - længe efter, at I havde forladt os.

Nå, men nu har min ven og hans brødre fået fred. Benene er lagt til hvile. Det hele er skrottet, omsmeltet og måske genopstået i andre produkter - en forunderlig cyklus.

Der er nu ikke noget, der går så hurtigt som tiden. Og ja, nu er jeg allerede 64 år og den lille fyr og hans to brødre blev vist nok kun 16 år. Tænk at skulle "gå bort" så tidligt. Sådan kan det gå.

"Jeg fik ret"

- sagde Skærbækværket. Nu står jeg og tænker på min lille ven. Kun et år efter hans fødsel, hvor han var blandt de allerstørste, blev der født nogle fyre, dobbelt så store som han. Og i dag, mange år efter, er de nye blevet 40 gange større end de tre energiske fyre.

FØRST DEN ENE VEJ - og så den anden vej

De nye moderne vindmøller er vel ikke så maleriske og pyntelige i landskabet som de gamle møller, men langt mere effektive. Nu er formålet for møllerne ikke længere at male bøndernes korn, men at producere elektricitet til samfundet uden at afbrænde fossilt brændstof. Hvor en klassisk gammel mølle næppe yder stort mere end 50 – 100 hk ved god vind, kan eksempelvis Tvind-møllen yde godt 2.700 hk og de store havvindmøller langt mere.

De gamle hollandske møller, hvoraf der endnu står en del ud over landet og minder om en svunden tid, drejer "avet om" - altså mod uret - set forfra. Det skyldes, at en venstredrejende vinge med sejl er mest bekvem for mølleren at klatre op i, så han har højre hånd fri til arbejdet, når vingen skal serviceres. Tvind-møllen, alle moderne vindmøllers moder, drejer også venstre om. Det gør nye møller ikke. De drejer højre om - med uret.

En anekdote fortæller:

En møllevingefabrikant, der havde projekteret en vingetype, som skulle sættes i produktion, viste stolt resultatet af sine overvejelser for fru en ved køkkenbordet. Efter at have betragtet tegningen en stund, sagde konen: "Den kommer jo til at dreje venstre om; du vil vel ikke have, at møllerne kommer til at køre samme vej, som den mølle, de der venstresnede flippere har stablet op ude i Tvind?"

Den besked tyggede manden lidt på, men efter nærmere eftertanke - og måske også for husfredens

Bjerre mølle, mellem Horsens og Juelsminde

skyld - fik han vingen vredet den anden vej rundt. Således gik det til, at alle nye vindmøller nu drejer højre om - fortælles det.

Af kommunal plan af 2009-2020 (5.1.14) fremgår: "set med vindretningen skal møllerne dreje med uret."

Generalkonsul Ernst Carlsen

- en fremsynet sommergæst -

Fiskerne takkede Ernst Carlsen for hans interesse for sagen ved at tildele ham formandsposten for byggeudvalget.

Ernst Carlsen på kontoret

Kun én person har fået sit navn forevigtet med et vejnavn i Skærbæk: Generalkonsul Ernst Carlsen. Han var endda tilflytter på deltid. Store Hans's Vej, javist, men næppe i det autoriserede vejnavneregister – endnu. Madsens Omvej må nok også sættes i venteposition.

Ernst Søren Terman Detlef Carlsen

blev født i Haderslev i 1875, mens Sønderjylland endnu var tysk område. Familien flyttede kort efter til Kolding for at undgå det tyske regime og den tyske militærtjeneste.

I sin erindringsbog nævner han ikke noget om skolegang efter konfirmationen, men afslører dog, at han var god til regning. Han kom i lære hos en bogbinder i Kolding og blev senere boghandler i Vejen.

Ernst Carlsen fortæller i sin erindringsbog: "Lykkelige Arbejdsår", at han og hans hustru fra 1917 og i efterfølgende år jævnligt holdt ferier i et hus, de ejede i Skærbæk. Det var et smukt, højtbeliggende stråtækt hus, Fjordgården - med udsigt over Kolding fjord. Det ligger for enden af - ja, Ernst Carlsens Vej.

Familien Carlsen kom på talefod med den lokale fiskerbefolkning, hvilket senere fik stor betydning for byen. Fiskerne i Skærbæk havde siden 1914 tumlet med planer om at bygge en bedre havn. Marsvinejagten var blevet indstillet i 1910, og man gik nu i højere grad over til traditionelt fiskeri, som var i god fremgang under og efter 1. Verdenskrig. Fiskerbådene var blevet større, og nu var installation af motorer i bådene også blevet almindeligt. Det var alt sammen noget, der talte for nødvendigheden af forbedrede havnefaciliteter til afløsning af den gamle stenmole med pæleværk. Det var en simpel mole, hvor mindre både og pramme kunne

fortøje i læ for den værste vind. Drivkvaser, der var et almindeligt fiskerfartøj på den tid, og andre større både måtte ankre op i fjorden.

Ønsket var at samle alle fartøjer i et sikkert havneområde, hvor spil, kran og andre hjælpemidler var tilgængelige.

Økonomirådgivning

Fiskerne havde sammen med deres rådgivere planlagt et havneanlæg, som kunne bygges for ca. 48.000 kr. svarende til ca. 1.7 mio. i 2015 - kr. Men de kunne ikke få nogen til at medfinansiere projektet.

Her kom Ernst Carlsen dem til hjælp. Han var vant til langt større budgetter end det, fiskerne i Skærbæk tumlede med. Han fandt, at en ordentlig fiskerihavn ville være en god og nyttig investering i en tid, hvor fiskeriet var i fremgang.

Ernst Carlsen nedsatte et havneudvalg med sig selv som formand. De øvrige medlemmer var: fiskerne Christian Mikkelsen, Søren Høj, Nicolaj Nissen og Jens Peter Nicolajsen, gårdejerne Peter Jessen og Christoffer Pagh, mægler Damkjær Petersen, rentier Bay, sognerådsformand Hans Peter Rasmussen og sognefoged O. Basse. Selve havneplanen blev udarbejdet af statens tilsynsførende med provinshavnene, havneingeniør Ishøj, mens vandbygningsingeniør Jacob Sørensen tog sig af detailprojekteringen.

Prisen blev beregnet til ca. 250.000 kr. svarende til ca. 9 mio. i 2015-kr. Fiskernes oprindelige oplæg var mere beskedent. Staten støttede med 114.000 kr., amtet med 20.000 kr. og Taulov kommune bidrog med 18.000 kr.

Ved at få lokale instanser gjort interesserede fik Ernst Carlsen den private finansiering organiseret på fornødt vis. Derudover gjorde han sin indflydelse gældende

Maleri af Ernst Carlsen

i finansskredse, hvor han færdedes hjemmevant. Den private indsamling resulterede i 72.000 kr. På denne måde lykkedes det at sikre finansieringen, så byggeriet kunne gå i gang.

Skærbæk Fiskeriforening, der havde været aktiv siden 1894, skulle være byggherre. Fiskerne takkede Ernst Carlsen for hans interesse for sagen ved at tildele ham formandsposten for byggeudvalget.

Ernst Carlsen som byggeudvalgsformand

Det må have været det største anlægsarbejde, der indtil da havde været udført på lokalt initiativ i sognets 800 årige historie. Der blev etableret tipvognsanlæg fra området, der hed "æ sandegrav" - senere Ernst Carlsens Vej - til byggeområdet, og store mængder

Relief af Ernst Carlsen, Finseninstitutet (tidl. Radiumstationen)

sand derfra blev anvendt til opfyld og støbearbejde. Arbejdet blev udført af Bengt Andersson og Søn, Hundested.

Havnen blev færdigbygget og indviet den 16. august 1920. I den anledning skrev Dagbladet - nuværende Fredericia Dagblad: En sand folkefest. Omkring hundrede flag vejede over havnen, og der var høj stemning blandt de 2 - 300 fremmødte. Lomholts orkester fra Kolding musicerede. Efter flere taler med rosende ord

blev havnen fremvist og 150 gæster sejlet til festmiddag på Løverodde ombord på hhv. fiskerikontrolskibet "Havørnen" og dampbåden "Kolding". Gæsterne måtte igennem mange taler; men middagen kronedes med flot fyrværkeri og dans til ud på de små timer.

Som tak for Ernst Carlsens indsats som byggeudvalgsformand for Skærbæk Havn udnævnte fiskerne ham til formand for fiskeriforeningen, en post han bestred frem til 1923.

Da havnen blev indviet, var der 29 fiskerbåde i Skærbæk. Midt i 1950'erne var antallet mere end fordoblet.

Fra Jens Christian Ottosens erindringer, 1954:

"Fiskerflåden bestod i 1918 af to større og mindre motorkvaser 10 drivkvaser (fiskekvaser uden motor) tre motorjoller og tre - seks damjoller uden motor."

Forretningsmanden

Den model, der skulle danne grundlaget for Ernst Carlsens videre aktiviteter og indtjening, introducerede han i 1914. Han købte koncessionen til al reklame hos de københavnske sporveje. Senere fik han eneret på opsætning af reklamer på alle DSB's stationer, på telefonkiosker og på plakatsøjler i København. Det kommer ikke som en overraskelse, at "Danske Erhvervs Annoncebureau" er oprettet af Ernst Carlsen.

Fra 1926 var han generalkonsul for Estland. Ernst Carlsen afgik ved døden i 1961. Fru Adolphine døde allerede i 1940.

Stort organisationstalent

Ernst Carlsen var utrolig aktiv indenfor Den Sønderjydske Fond, Kræftsagen, Landsforeningen til Kræftens Bekæmpelse, og Nationalindsamlingen 1940. Hans

Skærbæk Havnegade med udsigt til "æ sandegrav"

organisatoriske evner førte til flere landsindsamlinger, hvor han benyttede sig af vidt forskellige midler: hvervekampagner, overfrankering samt salg af Kongemærket og Kongenålen. Et samlet indsamlingsbeløb på godt 200 mio. nutidskroner blev resultatet af hans foretagsomhed.

Forskellige fonde, både officielle og egne, blev dannet med ham som idemand: H. P. Hanssens Mindefond, Generalkonsul Ernst Carlsen og Hustru Adolphine Carlsens Legat til Kræftens bekæmpelse og Kong Chri-

stian 10.'s Fond til Støtte af Videnskabeligt Arbejde. De fleste af fondene er stadig aktive.

Hæder og ære fulgte naturligvis hans store indsats: Der hænger et bronzerelief af Ernst Carlsen på Finsen-instituttet i København, og han kom i privat audiens hos kong Christian 10., der tildelte ham Kommandørkorset af 1. grad.

Vi bør sende parret en venlig tanke og påskønne den enorme humanitære indsats, de ydede i samfundets tjeneste, når vi passerer Ernst Carlsens Vej i Skærbæk.

OLGA ELISABETH LUCHT

F. JENSEN

* 17. 3. 1904 † 27. 8. 1969

PETER CHRISTOFFER LUCHT

* 21. 8. 1892 † 9. 4. 1970

Lucht's Legat

- for en fremragende indsats -

Peter savnede sin søster meget, men brevvekslingen med hende var ham til stor trøst. Senere fik de rig lejlighed til at udvikle et godt søskendesammenhold, der varede livet igennem.

Familiegravstedet på Taulov Kirkegård

I 1970 oprettede Peter Christoffer Lucht og hans hustru, Olga Elisabeth Lucht, København, et legat med det formål at uddele hæderspriser til borgere i Taulov Sogn.

Legatets fundats har følgende ordlyd:

”Legatets hovedformål er at tildele en hæderspris til personer, som enten er født i Taulov sogn eller som i mindst 15 år uafbrudt har haft bopæl i dette sogn, og som har ydet en fremragende indsats indenfor deres virksomhedsområder og i øvrigt gennem deres gerninger og livsførelse har gjort sig fortjente til deres medborgeres agtelse.

Legatet skal yderligere have til formål at yde hjælp til børn, der har mistet begge forældre. Sidstnævnte formål er ikke lokalt begrænset.”

En hæderspris fra legatet er på 30.000 kr. efter skat. Almindeligvis uddeles hædersprisen til én eller to personer den 17. marts hvert år – Olga Elisabeths fødselsdag.

Antal årlige udbetalinger varierer i henhold til legatformuens forrentning.

Indtil nu har 77 personer modtaget en hæderspris fra legatet.

Legatstifterne har yderligere oprettet et gravstedslegat til vedligeholdelse af familiens gravsted på Taulov Kirkegård. Af fundatsen hertil fremgår, at gravstedet skal bevares, så længe Taulov Kirkegård består. Dette legat bestyres af sognepræsten.

Legatbestyrelsen

Legatet bestyres af en advokat i Kolding og to menige medlemmer: En repræsentant for Fredericia Byråd, fortrinsvis med bopæl i den tidligere Taulov Kommune samt et medlem af Taulov Sogns Menighedsråd. Indstilling foretages herfra.

Hvem var familien Lucht?

Peter Christoffer Lucht blev født den 21. august 1892 på Luchtminde, Kraftsværksvej 43, Skærbæk.

Da han var ni år, mistede han begge sine forældre med et halvt års mellemrum. De døde af tuberkulose; moderen i sommeren 1901 og faderen i vinteren 1902.

Luchtminde blev solgt, og Peter Lucht og hans søster Marie Lucia blev overgivet i familiens varetægt.

Peter Lucht fik et nyt hjem hos sin mormor på Erritsøgård i Erritsø, og Marie Lucia hos sin moster i Håstrup. Peter Lucht har senere fortalt, at tiden i Erritsø var streng. Her voksede han op sammen med en "søskendeflok" af fætre og kusiner, idet mormoderen boede sammen med en søn, der havde seks børn.

Peter savnede sin søster meget, men brevvekslingen med hende var ham til stor trøst. Senere fik de rig lejlighed til at udvikle et godt søskendesammenhold, der varede livet igennem.

I sin ungdom opholdt Peter Lucht sig på Randers-egnen. Som 21-årig flyttede han til København, hvor han uddannede sig til møbelarkitekt. Han opnåede stor anerkendelse og blev en kapacitet i branchen. I en årække frem til midten af 1930-erne drev Peter Lucht møbelforretning i København i kvarteret omkring Nyboder. Han var en tid gift med en engelsk kvinde.

Handel med ejendomme

På dette tidspunkt begyndte Peter Lucht at opkøbe beboelsesejendomme i det indre København. Ejendommene blev restaureret og viderehandlet eller udlejet. Han havde ord for at være meget omhyggelig og pertentlig. Alt skulle være i orden. På et tidspunkt ejede han tæt på 100 lejligheder.

I 1955 blev han gift med sin husholderske gennem 20 år: Olga Elisabeth Jensen, født 17. marts 1904 i Ugerløse i Nordsjælland. Parret blev viet i Taulov Kirke af pastor Skott-Hansen, Sdr. Vilstrup. De boede på Østerbro i København.

Veneration for hjemsognet

Selv om Peter Lucht kun havde boet i Skærbæk i sin tidligste barndom, følte han sig stærkt knyttet til sit fødesogn, hvorfor han testamenterede en del af sin formue til uddeling af hæderspriser.

Den 9. april 1970 døde Peter Christoffer Lucht. Et halvt år i forvejen var hans hustru afgang ved døden. Parret er begravet i Lucht's familiegravsted på Taulov Kirkegård.

Liste over modtagere fra Skærbæk kan ses på næste side.

1973	Gartner Jens Tang	Lokal aftenskole
1974	I. maskinmester B. F. Sørensen	Elbohallen
1975	Kedelpasser Hans A. Petersen	Elbohallen
1975	Skomagermester Conradsen	KFUM-spejderne
1975	Fiskehandler Jørgen Nielsen	KFUM-spejderne
1977	Beskæftigelsesvejleder Birgit Mørk	Omsorgsarbejde
1978	Husholdningslærer Inger Klinting	Husholdningsforeningen
1979	Arbejdsmand Sam Jensen	Taulov Skærbæk Idrætsforening
1980	Postbud Bent Eggert	KFUM-spejderne
1981	Salgskonsulent Niels Dahl	KFUM-spejderne
1983	Kioskejer Kurt Eggert	Taulov Skærbæk Idrætsforening
1983	Fiskeskipper Frederik Mikkelsen	Familieomsorg
1985	Husmoder Grethe Lind	Rideskole for børn
1986	Fagforeningsformand Hans Jensen	Fagforeningsarbejde m.m.
1987	Skoleinspektør Eduard Nissen	Afg. skoleinspektør efter 23 år
1988	Overlærer Lilly Pallesen	Korledelse og musikskole i Skærbæk Skole
1989	Købmand Chr. Jensen	Købmand i Skærbæk siden 1926
1990	Chauffør Erik Dahm Nielsen	Idrætsleder
1991	Mejeribestyrer Niels Jensen	Mejeribestyrer "Lillebælt"
1991	Gårdejer Mads Juul	Landbrug, tillidshverv
1993	Amtsrådsmedlem Rigmor Berg	Amtsråd, Sindslidendes Vel
1993	Bådebygger Børge Quorning	Quorning Boats Aps, 25 års jubilæum
1995	Husmoder Lis Jakobsen	Røde Kors, Elbo
1996	Bådebygger Niels Peter Faurby	Faurby Yacht A/S
1997	Skolesekretær Jonna Heebøll	Skærbæk Beboerforening m . m
1998	Sekretær Margit Rossing	Røde Kors, Elbo
2002	Garagemester Jens Tamberg	Ældreråd m.m.
2004	Husmoder Ruth Damkjær	Røde Kors, Fiskeriforening, Borgerforening
2005	Smed Kristian Jakobsen	Røde Kors, besøgsven m.m.
2006	Soc. og sundhedsass. Kirsten Tinggaard	KFUM-Spejdere,søndagsskole
2008	Bådebygger Jens Quorning	Bådebyggeri, sejlerkonkurrencer
2010	IT & Revenue Manager Svend Erik Kristensen	Amatørteater, Lions Club
2012	Revisor Kaj Fink-Jensen	Lystbådehavn m.m.
2013	Ingeniør Ole Lund Hansen	KFUM, skolebestyrelse, multibane
2015	Sygeplejerske Helle Munk	Taulhøjcentrets køkken, besøgsven, madmor

STELLEN

Der, hvor Nyvej og Skærbæk Havnegade løber sammen, er der opstillet en granitskulptur. Kunstværket hedder STELE og er udført af billedhugger Frede Troelsen.

Stelen har tidligere været opstillet i Gothersgade i Fredericia lige ved rådhuset. Det er en gave, Fredericia Elværk har skænket kommunen i 1992 i anledning af 85-året for elforsyning af byen. Det kan ikke være et tilfælde, at netop dette kunstværk havner i "El-byen" Skærbæk. – Tak til Beboerforeningen.

Folkeviddet har for længst døbt kunstværket "Stormflodssøjlen". Det må den tage som en kompliment, idet det ikke er ethvert kunstværk, der formår at tiltrække sig folkeviddets bevidgenhed. Funktion som stormflodssøjle får stelen næppe, hvor den nu er placeret - 30 meter over daglig vande.

Med stormfloder kan det være slemt nok endda. Den værste stormflod her i området i nyere tid indtraf 12. – 14. november 1872. Da havde en voldsom orkan presset store vandmængder ned i det sydvestlige hjørne af Østersøen, hvor vandet forårsagede ødelæggelser ved at oversvømme store arealer.

I Kolding Fjord steg vandet til knap tre meter over daglig vande. Arealet langs den nuværende Fjordvej og sikkert også lergravene, der dengang lå i området ved Strynøvænget, har været under vand, mens stormfloden rasede.

SKÆRBÆK OG OMEGNS

1894 — 1979

FISKERIFORENING

Ruth Damkjær

- hun trak læsset -

Ruth sagde nej. Foreningen var kun for fastboende. Men – havde obersten ikke magt over Ruth, havde han magt til at dirigere Den Kgl. Livgarde en tur til Skærbæk.

Ruth Damkjær med fanen

Fanen vil være til stede

Ikke mange har broderet på en fane. Det er et særligt arbejde, og det skal udføres med største omhu. En fane er et samlingspunkt for en gruppe mennesker, for hvem den får særlig betydning. Da fiskeriforeningens gamle fane i 1984 skulle udskiftes og erstattes af en ny, blev logoet for Skærbæk og Omegns Fiskeriforening broderet af Ruth Damkjær. På Valdemarsdag, den 15. juni var Ruth i Hovedvagten i Fredericia, hvor obersten overrakte foreningsfanen. For Ruth blev det årets oplevelse. Nu var det bare hjem til Skærbæk og få gang i guldtrådene. For der skal syes med guldtråde, og det er en meget vanskelig proces. Det kunne dog ikke afskrække Ruth, og efter tre måneders intenst arbejde nåede hun til vejs ende. Smukt var resultatet, og foreningen kvitterede ved at udnævne hende til æresmedlem, da hun blev 70 år.

Når en ny fane tages i brug, er det skik, at den gamle brændes. Foreningen har kun én fane. Fiskeriforeningens fane benyttes et par gange om året, f.eks. i forbindelse med begravelser. Så vil man kunne se, at der i dødsannoncen står: "Fanen vil være til stede".

Igangsætteren

Ruth kom til Skærbæk fra Hvidsminde i Kolding, hvor hendes far havde et gartneri. Efter et højskoleophold var hun i huset hos fiskeeksportør Th. Petersen, Kolding. Familien havde sommerhus i Skærbæk, nu Fjordvej 23. Fiskeeksportøren sagde en dag: "Ruth, du skal gå efter en Damkjær". I hvert fald ikke ham den lange der", svarede hun. Men den lange blev det. Viggo Damkjær.

Det var ham, der en dag bad Ruth hjælpe til ved julefesten i fiskeriforeningen. Hun sagde ja, og senere

Børnenes sejlkonkurrence

endte det med, at hun overtog formandsskabet i festudvalget. Hun må have udført sit hverv upåklageligt, for hun sad på posten i mange år.

Fisk, fest og fjas

Datidens havnefester gennemgik nu en foryngelseskur og blev et stort arrangement at styre. I mange år var havnefesten byens årlige, folkelige begivenhed. På havnepladsen blev der rejst et stort telt, og der kom hvert år et lille tivoli. Det var ofte "Oles Tivoli" med karrusel og luftgondoler. "Ole var rigtig god at samarbejde med", fortæller Ruth. "Der blev en god skilling til ham selv, og det første år fik jeg to porcelæns-hunde af ham". - "I teltet solgte vi fiskefileter, som blev stegt ude ved Henning Damkjær. Vi bagte også æbleskiver. Et år 800 stk., og til sidst stegte

vi halve kyllinger hjemme. Det var et stort arbejde, men det gav gode penge til foreningen. Den vigtigste indtægtskilde var dog stadig bankospillet. Et år stillede brandmajoren op og ville lukke spillet. Han påstod, at papirerne ikke var i orden. Det viste sig, at han havde uret, for jeg kunne fremvise tilladelser fra både politi og brandvæsen. En undskyldning kunne den sure brandmajor dog ikke få over sine læber. Han vendte om og gik."

Kamp til strengen

Havnefesten løb af stablen i august måned. Der var tovtrækning over indsejlingen til havnen,

og det vakte jubel og medførte klapsalver fra publikum, hver gang en uheldig faldt i vandet. Der blev afviklet pålidelighedssejlad, hvor det også var vigtigt med præmier. De var købt hos grosserer Ørum Nielsen i Skærbæk. Når 20 til 30 både med mange folk ombord lagde fra kaj ved sejladens start, var det et flot skue. Rundt om Fæno Kalv, retur og en omgang til. Så gjaldt det om at gennemføre anden runde på samme tid som den første. Når de voksne skal sejle, så skal børnene også. Der blev rigget en presenning til på havnekajen, vand blev fyldt i, og så gik det løs. Det var stort, når havnefogeden overrakte præmierne til børnene. Den gamle lods, Carlo Råhauge Madsen, uddelte præmierne til de voksne ved aftenens fest. De første år foregik det i teltet på havnen, senere på Krybily Kro og til sidst i Elbohallen.

Der var fest og spas. Stemningen var høj, tobakstågerne tætte, historierne gik og alle sang med på det kendte repertoire. Bifald og tilråb ville ingen ende tage, når pigerne poserede på "scenen" - nu skulle "Miss Skærbæk" kåres.

Ulykken

I 1978 skete ulykken, der i mange år lukkede havnefesten. Ruth havde givet tydelige instrukser om, at alle skulle blive på land efter festlighederne på Krybily Kro. Alligevel gik en båd ud, og en mand faldt senere over bord og druknede. Da budskabet nåede op til Krybily Kro, sørgede Ruth for, at festen straks sluttede. Det blev et sørgeligt farvel til byens årlige, folkelige arrangement.

Bryllup

At Ruth ikke går af vejen for at påtage sig et stykke arbejde, hun ikke har megen forstand på, viste sig at gælde, da datteren Jette bad sin mor om at hækle sig en brudekjole. Dette var just nu den store mode. "Jamen, jeg kan jo slet ikke hækle", sagde Ruth. Men det fik hun lært.

Ingen skulle vide, at bruden skulle i "hæklet", så bunken af hækletøj gik under navnet - "sengetæppe". Brudens far må have været noget forundret, da det gik op for ham, at Jette skulle vies i sengetæppet. Kjolen blev smuk - det blev et godt bryllup.

Beboerforeningen

I 1980 var Ruth med til at starte Beboerforeningen i Skærbæk. Folk var samlet til aftenhøjskole og blev der enige om, at tiden var inde til en beboerforening. Nu var der efterhånden så mange folk i byen, at det ville være på sin plads. Der blev indkaldt til et stiften-

Jette Damkjær i hæklet brudekjole

de møde, og snart havde man samlet en bestyrelse. Helga Dahm Nielsen, Mads Juul, Erling Isaksen, Søren Reinholt Jensen og Ruth Damkjær. Hun blev valgt som formand.

Det var et godt initiativ. Foreningen eksisterer stadig og har i alle årene været centrum for aktiviteter og gøremål i byen

Den Kongelige Livgarde marcherer gennem Skærbæk

Den Kongelige Livgarde

Ruth er kendt for at have sine meningers mod. Da Beboerforeningen var en realitet, ville obersten, der havde sit fritidshus ved Hagenør, være medlem af foreningen. Men Ruth sagde nej. Foreningen var kun for fastboende. Men – havde obersten ikke magt over Ruth, havde han magt til at dirigere Den Kgl. Livgarde en tur til Skærbæk. Dagen oprandt, og regnen strømmede ned. Det kunne ikke slå skår i glæden. Ungerne fik fri fra skole, og under megen jubel drog optoget gennem byen for at ende på skolen, hvor både

de flotte uniformer og musikken gjorde lykke. Medlem eller ej. Obersten gav byen en smuk oplevelse. Fra sit vindue på Skærbæk Havnegade stod Ruth i første parket.

Flagning er reguleret af Kongelig Forordning af 11. juli 1748, der stadig – med senere bekendtgørelser - er gældende lov i Danmark.

Fra 1873 får således alle både lov til at føre "Y.F. splitflaget", idet de hverken kunne føre koffardi- eller orlogsflag.

Brug af fremmede nationers flag beskrives i en bekendtgørelse fra 1915

Mindestenen

- for omkomne fiskere -

Og en og anden kommer til at tænke paa, om en Ulykkesdag er nødvendig i den Række af Dage, der udgør et Menneskeliv?

Mindestenen på hjørnet af Nyvej og Skærbæk Havnegade

Teksten på Skærbæks eneste mindesten beskriver to ulykkesdage for byen. Tre fiskere blev ofre for mine-sprængninger i forbindelse med 2. verdenskrig.

V. Dan Pedersen

Viggo Dan Pedersen omkom, da kutteren "Marie Strandby" fik en mine i trawlet. Den eksploderede, da den væltede ud af trawlet. Minerne var nedkastet af engelske flyvere og lå tæt nord og syd for Lillebæltsbroen - et strategisk vigtigt punkt for tyskerne. En måned forinden havde Dan mistet sin egen kutter i

samme område. Ved den lejlighed reddede både han og en medhjælper dog livet.

"Dagbladet" skrev den 26. september 1940:

"Fisker Ove Strandby fra Agtrupvig og Viggo Dan Pedersen døde. Ved 10-Tiden den 25.9 hørte Beboerne paa Brandsø en voldsom Eksplosion, og de saa en vældig Røgsøjle stå i Vejret ude paa Bæltet. Viggo Dan Pedersen efterlader sig 5 Børn".

I referatet fra det søforhør, der blev holdt i Middelfart

den 27. november 1940 efter "Marie Strandby"s forlis, står der: " Kl. ca. 10.00 blev M.S., der befandt sig NØ for Østerhoved paa Brandsø ramt af en Eksplosion, hvorved Fartøjet splintredes og hele Besætningen - 2 Mand - omkom. Anm. 1: De omkomne er Fiskeskipper Ole M. Strandby af Agtrupvig pr. Bjært St. samt Fisker Viggo Dan Pedersen. Anm. 2: Eksplosionen antages at skyldes Krigsaaarsager".

Viggo Dan Pedersens lig drev i land den 7. november samme år.

Aage Ravn og Villy E. Christensen

Aage Ravn var gift med Marie. De havde to sønner: Børge og Jens Jørgen. Aage Ravn var valgt til Taulov Sogneråd som repræsentant for Socialdemokratiet.

Den unge medhjælper, Villy Christensen, der stammede fra Dræby ved Odense Fjord, havde i nogen tid været forhyret på Ravns fiskekutter.

Aage Ravns båd, "Irene" blev oprindeligt bygget som lystyacht til konsul Jakobsen i Frederikshavn. Den var indtil forliset kendt som en stærk og velpasset båd.

Ulykken blev omtalt i "Dagbladet" den 12. marts 1948. Her kunne man læse, at "Irene" blev minesprængt ud for Taksensand Fyr på Als. På grund af tågen var kutteren kommet uden for den minestrøgne rute. Besætningen på "Nama" af Sønderborg fandt en mand, der bevidstløs flød i en redningskrans. Han blev bragt om bord, kursen blev sat mod Mommark Færgenhavn; men skipper Aage Ravn døde i ambulancen på vej mod Sønderborg Statshospital.

Dagen efter, den 13. marts 1948 skrev "Dagbladet"

om et mærkeligt sammentræf: "Ejeren af Kutteren "Nama", Bang Petersen, havde tidligere selv været ude for en Minesprængning. Ved den Lejlighed blev han reddet af den selvsamme Aage Ravn, som han bjærgede i går."

På www.dansksoeulykkesstatistik.står:

"Ff. Irene af Skærbæk 11 B.R.T. Minesprængt d. 12/3 48 i Lillebælt. 2 omkomne. Søforhør i Sønderborg d. 17/4 og 30/4 48. Kl. 9.04 hørtes fra Taksensand Fyr en stærk Eksplosion i ø-lig retning og ved 14-Tiden observeredes fra en Kutter Oliepletter og Vragrester fra I."

I modsætning til de korte og koncise officielle meddelelser går Christian Nielsens dybtfølte ord, om tragedien og de følelser som han delte med byens befolkning, lige i hjertet:

En morgen som de andre

Det er en Morgenstund som de fleste andre. Taagen ligger tæt over Byen, Havnen og Fjorden. Men Fiskerne lader sig ikke holde tilbage. De forstaar at skelne mellem en Smule Morgentaage og den rigtige, der bliver liggende og ruger over Hav og Land i Dagevis. Den ene Motor efter den anden falder ind i det taktfaste Kor, og de smaa velholdte sødygtige Baade forlader Havnen i hurtig Rækkefølge.

Havnen er Byens Hjerte. Det er her, det meste foregaar. Det er selve Rytmen i Fiskerbefolkningens Tilværelse, der hamres ud i Luften af to Snese Baadmotorer, naar de drager ud om Morgenen og vender hjem ved Aftenstid.

Det er næsten lyst, da de sidste Baade tøffer af sted

ud i Taagen, hvor Motorlarmen hurtigt taber sig. Nu er der formiddagsstille og tomt paa Havnen. Kun i de to anseelige Filetfabrikker er der Travlhed med at skære Fangsten fra i gaar.

En gammel Fisker, der for længst har lagt op, kommer listende ved sin Stok. Han kommer hver Dag - i alt Slags Vejr - for at se, om nu alle Baade er ude - eller maaske bare for at mærke Duften af Saltvand og Tjære.

Hans Rundtur ender paa Beddingen, hvor to af Baadene er trukket op for Kølhaling. Her sætter han sig forpustet paa en Olie-tønde og faar sig en Passiar med de Folk, der arbejder paa Baadene.

Det er en Formiddag som de andre - først over Middag, naar de store Drengene faar fri fra Skolen, bliver der igen Liv paa Havnen, som er Drengenes halve Tilværelse. De tumler med Færdighed de smaa Robaade, medens de pilker Torsk og stanger Aal i Fjorden. De kender hver eneste Kutter og Jolle i Havnen, som det var deres egen, og naar den første Baad for hjemadgaaende dukker frem af Disen over Bæltet, kan de straks, ved Hjælp af Motorlyden, afgøre hvem det er, der vender hjem. Men der er endnu flere Timer, til Skoletiden er endt -

Der er roligt på Havnen - - - en Formiddag som de andre - - - og dog - -

Hvorfor staar Arbejderne på de to Filetfabrikker pludselig i en Klynge og samtaler ivrigt og alvorligt?

Hvorfor kommer der hurtigt flere til? Og hvorfor ser de saa alvorlige ud - hvad er der sket? Som en Løbeild spredes den forfærdende Telefonbesked ud over Byen: En af vore Baade har faaet en Mine i Garnet. - - Skippe-

De mange fremmødte ved afsløringen af mindestenen

ren og hans unge Medhjælper er fundet og bragt i Land begge to - men for sent! Meddelelsen virker som en lammende Haand paa alt Arbejde.

Ulykken er kommet saa pludseligt og uventet, at man ikke rigtig fatter Rækkevidden.

Dagen begyndte jo som en af de andre - - - . De drog ud, som de plejer. Kan det være sandt, at to dygtige afholdte Fiskere aldrig mere staar Havnen ind, aldrig mere kommer gaaende op ad vejen fra Havnen - roligt og selvfølgelig som alle de andre Gange, de vendte hjem. De efterladte stivner i en Sorg, hvis første oprivende Fortvivlelse ingen og intet kan lindre. Deres Tilværelse er slaaet i Stykker, og et kulsort Mørke

uden Vej og Maal slaar sammen om dem. Den første Baad vender hjem - alt for tidligt - uden Fangst og med Flaget paa halv Stang. Havnen fyldes igen med Baade, men deres Hjemkomst skaber ikke den sædvanlige Travlhed på Kajen.

I smaa og større Grupper staar Fiskerne og diskuterer den ulykkelige Hændelse. To Mænd er revet ud af deres Midte - en af Krigens grufulde, meningsløse Ulykker, der vil gentage sig i endnu i mange Aar efter Krigens Ophør --- Hvem mon det gælder næste Gang?

De store Drengene er kommet fra Skole, men Smaabaadene ligger urørte i Havnen. Ingen Latter og ingen leg giver Genlyd i Byen.

TABTE LIV

Det har vist sig svært at opgøre, hvor mange der mistede livet som følge af minesprængninger under 2. Verdenskrig. Ved processen i Nürnberg blev de tyske ubådes logbøger lagt frem. Heraf fremgik det, at langt de fleste danske søfolk og fiskere omkom i forbindelse med ubådsangreb.

I alt 696 søfolk
 187 fiskere
 35 passagerer

døde som følge af krigshandlinger, dvs. miner, torpedoer samt beskydning fra luften.

Til sammenligning denne statistik: Udlagte miner dræbte efter 2. verdenskrig:

103 søfolk
65 fiskere og
50 passagerer

Kilde: Håndslag 2. 2004

En Dag, der begyndte som de andre, er for Byen og dens Befolkning blevet en Dag, som aldrig gaar af Minde. Fortvivlelse og Sorg, Frygt og Usikkerhed bragte denne Ulykkesdag.

En Ulykkesdag... og dog?

De følgende Dage er løftet ud af Hverdagenses graa Række. De Mennesker, der bor i Fiskerbyen, finder sammen i en Fællesskabsfølelse og en Samhørighed, der hos alle skaber Trang til at hjælpe, trøste og lindre - til at mildne, glæde og gavne.

Og en og anden kommer til at tænke paa, om en Ulykkesdag er nødvendig i den Række af Dage, der udgør et Menneskeliv?

Mindestenen blev afsløret

den 27. maj 1955. Højtideligheden indledtes med sangen: "Fædrene land ved den bølgende strand...". Derpå talte pastor A. Riis Olesen og sagde bl.a: "Der er dage, der aldrig udslettes af vor erindring, fordi det, der skete på disse dage, forandrede alt i vor tilværelse, enten det så gælder de enkelte menneskers liv, eller det gælder en hel bys eller et helt sogns liv." Riis-Olesen sluttede med at recitere verset: "Guds fred med vor døde i Danmarks rosengård. Guds fred med dem som bløde af dybe hjertesår." Så sang alle: "Altid frejdig...".

Fiskeriforeningen bekostede stenen, der står i et lille anlæg på nedre hjørne af Nyvej og Skærbæk Havnegade. Taulov Sogneråd besluttede at købe grunden, og da der er tale om offentlig vej, vedligeholder Fredericia Kommune nu både mindesten og anlæg.

Skærbæktangoen

- fra Skærbæk Amatør Teaters revy 1994 -

– vi tænkte os en traditionel hjemstavnsang om vor skønne fiskerby ved fjorden.

Skærbæktangoen

Tekst: Poul Petersen

Husker du dengang vi mødtes i Skærbæk for første gang ude på molen i havnen ved Kolding fjord. Straks da jeg så dig, jeg følte, at jeg hørte klokkers klang, og det var næsten, som man hørte et englekor. Det var en sommernat ved havnefesten i Skærbæk med tangotrin på et skibsdæk - du blev min skat. Den skønne fiskerby, hvor vi gik tur med hinanden til Lillebælt langs med stranden - ved Hakenør. Og der i duften af kystens vilde roser forsvandt fornuften, og vi glemte alt. Naturens kogleri - i sommernatten ved vandet, et tangofejltrin i sandet - dit trylleri.

Og dine øjne da vi svømmede nøgne ved morgengry, våd, vild og varm var du, frisk som det salte vand. Solen stod op over bæltet og skinned' på Skærbæk by, På skønne skuders skumsprøjt, ja, og på strip-i-sand. Det var en sommernat ved havnefesten i Skærbæk Med tangotrin på et skibsdæk, du blev min skat. Mit eget paradisi i fiskerbyen ved fjorden, Den bedste plet her på jorden for dig og mig - Men kan du huske dengang i sommernatten, Bag hvilke buske lagde jeg mit tøj? Jeg savner dig, min ven, men også bukser og skjorte, For alting er blevet borte - ses vi igen?

Sunget af Kurt Lind Frandsen i Skærbæk Amatør teaters revy i 1994.

Skærbæktangoen

Tempo = 115 Aage Mogensen

©Aage Mogensen

SAT = Skærbæk Amatør Teater

blev oprettet som forening den 10. juni 1980.

Repertoiret har omfattet børne- og voksen skuespil, revyer, dukketeater, julespil, cabaret og havnerevyer.

Kurt Lind Frandsen byder Karen Brandt op til "Skærbæktango"

Aage Mogensen fortæller:

"En aften i 1994 drøftede jeg ideer til SAT-revy med Frede Poulsen og Svend Aage Jensen, og forslaget om at skrive en Skærbækvals kom da frem: Hvis de kan have en vals i Lundeberg, kan vi vel også ! Efter mødet skrev jeg så melodien - ikke til en vals, men til en tango. Jeg indspillede den på et bånd og henvendte mig forsigtigt til PP (Poul Petersen), som jeg kendte fra vores orkestertid sammen. Han havde en kritisk, musikalsk sans og havde skrevet fremra-

gende humoristiske tekster. Jeg forklarede ham, at vi tænkte os en traditionel hjemstavns sang om vor skønne fiskerby ved fjorden. PP lovede at lytte til melodien og tænke på sagen. Men derpå digtede han en vise helt efter sit eget hoved. Og gudskelov for det. Resultatet taler for sig selv."

I kløerne på den russiske bjørn

- Oplevelser med forhør, frømænd og fedt flæsk -

Militærfolkene interesserede sig for alt med tal og bogstaver:
Private breve, protokoller, logbogen, fangstlister - selv Fiskeriår-
bogen - tog de med i land

Ove Kjærhus på Skærbæk havn

På farlig kurs

Han så frygtindgydende ud - den russiske forhørsleder. Hærdebred, iklædt sort militæruniform med diverse tingeltangel over bringen, "højpandet" kasket, lange ridestøvler og spidsbukser - og med to pistoler ved bæltet."Sprechen Sie deutch?", blev der spurgt. "Nej", blev der svaret. "English?". Igen måtte forhørslederen indkassere et: "Nej". "Hvor mange år har De gået i skole?" spurgte forhørslederen pludselig - på dansk! Dette uventede spørgsmål overraskede i høj grad Ove Kjærhus fra Skærbæk, for ham var det, der

sad i klemmen. Dengang 19 år gammel.

Ove blev - nu på dansk - spurgt ud om sin politiske overbevisning. Han svarede, at han ikke var særlig politisk interesseret, og at han var godt tilfreds med det nuværende danske system. Han blev gjort opmærksom på, at han snart blev nødt til at tage stilling, fordi "drengene ville få stemmeret i Danmark". Russeren hentydede formodentlig til en forestående nedsættelse af valgretsalderen i Danmark.

Forhørslederen spurgte nu Ove ud om forholdene og topografien på hans hjemegn syd for Kolding Fjord, landsbyernes navne og beliggenhed.

Der skulle også redegøres for forældrenes navne og om forhold vedrørende deres landbrug. Han fandt senere ud af, at russeren oprindeligt var pæredansk med tidligere tilknytning til Ålborg-egnen og Ålborg Spritfabrikker.

Omsider slap Ove fri af forhøret uden skrammer og blev ført tilbage til fiskekutteren, hvor han hørte til. Russeren havde indset, at Ove ikke udgjorde nogen alvorlig trussel mod Sovjetunionen. Problemerne med de russiske myndigheder begyndte et par dage i forvejen, nemlig den 26. marts 1949. En

dansk kutter med Ove påmønstret - "Virginia" - fiskede med krogliner i området øst for Bornholm. På et tidspunkt, mens Ove stod ved roret, bemærkede han en fremmed trawler, der sejlede på en kurs, der i faretruende grad ville bringe den ind i området med kroglinerne, der i øvrigt var reglementeret afmærkede.

Ove prajede skipper, der opholdt sig under dæk og drøftede situationen med ham. Skipper tog roret, drejede udenom den fremmede trawler og fik den vinket af med fagter og tegn, hvilket fik besætningen på trawleren til at bøje af fra den farlige kurs.

Nu kunne vi genoptage arbejdet med linerne - men nej. Ganske kort tid efter løb en østtysk/russisk patruljebåd op på siden af "Virginia" og tiltvang sig adgang til båden. De fremmede tog kommandoen over kutteren, og kursen blev nu sat mod en flådebase på den østtyske østersøkyst. En sejlads på over tre timer. En del af fiskegrejet måtte efterlades på stedet. Fremme i havnen blev skipper, Verner Larsen, pålagt at underskrive diverse papirer. Han fandt det klogest at følge opfordringen i betragtning af, at de befandt sig i et område med masser af bevæbnede militærfolk. Båden blev ransaget, og en mængde genstande blev beslaglagt. Militærfolkene var interesserede i alt med tal og bogstaver: Private breve, protokoller, logbogen, fangstlister - selv Fiskeriårbogen - tog de med i land.

Hvorfor fiskerne var blevet opbragt, anede de ikke. Den internationale territorialgrænse var 3 sømil; men russerne/østtyskerne havde indført deres egen på 12 sømil. Denne havde de bestemt heller ikke krænkert, var de sikre på. Den følgende dag blev "Virginia" geledet ud på en ca. 10-timers sejlads nordpå langs kysten

- op til et havneanlæg i Memel (Klaipėda) ved udløbet fra Den Kuriske Bugt i Litauen.

Her observerede de to andre danske kuttere; men det var ikke muligt at komme i kontakt med deres besætninger. I Memel blev de danske fiskere afhørt af den "danske russer" - én ad gangen. De led ingen overlast udover ubehaget ved at være berøvet deres frihed.

Den 11. april blev "Virginia" frigivet. Alt materiale og grej, som russerne havde konfiskeret, blev givet fri og bragt ombord igen, hvorefter "Virginia" afsejlede med kurs mod hjemlige strande. På hjemvejen løb de ind i havnen i Rønne. Her lykkedes det for fiskerne at få solgt fangsten, selv om den var noget over "sidste salgsdato." De fik et symbolsk beløb for lasten, så de havde midler til at komme hjem for. En venlig gestus af fiskeinspektør Espersen, som de frigivne fiskere satte stor pris på. Fiskerne sejlede hjem til deres familier og holdt en velfortjent påskeferie - alle i god behold.

Hvidkålssuppe med fedt flæsk

Nogle år senere kom Ove Kjærhus igen i kontakt med østblokken. Dog under lidt mere muntre omstændigheder end første gang, selv om anledningen kunne være alvorlig nok.

Kutteren, som Ove var påmønstret, fik maskinskade ude i Østersøen og måtte søge havn for reparation. Med stærkt nedsat maskinkraft listede de ind til Gdynia i Polen.

Da de var kommet i smult vand, havde Ove benyttet lejligheden til at lave en god portion hvidkålssuppe med tilhørende fedt flæsk. Et tiltag, der ikke lod sig gennemføre i søgang på havet.

Ove Kjærhus med kammerat på Gammel Strand, København

I havneområdet var stort opbud af militære og civile, og kutteren blev tjekket fra for til agter. Havnefogeden, der gik rundt i området, fik færtten af den dejlige suppe og fulgte sporet til kabyssen under dæk. Han gjorde store øjne, da han så de dejlige flæskestykker og fik stort besvær med at styre sit mundvand. Besætningsmedlemmerne forstod hans trængsler, blinkede til hinanden og enedes om at tilbyde fogeden en portion suppe med tilbehør. Manden havde imidlertid svære

overvejelser og pegede i sin kvide op på kajen. Det tydede danskerne som, at det kunne give problemer med de militære myndigheder, hvis han gav efter for fristelsen. Problemet blev løst, idet Ove gik på dækket, satte sig på skyllygten og skulle så trampe i dækket, hvis en person med foruroligende mange "kors og bånd og stjerner" på uniformen kom betænkelig tæt på. Nu kunne den sultne mand give sig sin lyst i vold og guffe en stor portion hvidkålssuppe i sig med dejligt,

fedt flæsk, hvilket bekom ham særdeles vel. Motoren blev repareret, og fiskerne kunne forlade Gdynia med tak for hjælpen.

En bjærgningsaktion

Ove fortæller om en anden oplevelse, der ikke var nær så munter: En sommermorgen i 1966 sejlede han med en kutter fra havnen i Hesnæs ud i Østersøen sammen med en makkerkutter - "Knud Pedersen" af Skærbæk - med Peter Sørensen som skipper.

Udfor Grønsunds udløb i Østersøen satte de et net ud mellem bådene og trak det hen over bunden. Ved afslutningen af trækket og ophaling af nettet fik de øje på noget, der flød på overfladen. I første omgang troede de, at det var et bildæk. Ved nærmere observation viste det sig, at det var en druknet i militæruniform. Meget forskrækkede fik de ved fælles hjælp manden bjærgt ombord på én af kutterne. De afbrød fiskeriet og sejlede retur mod Hesnæs Havn.

Ove gik til et fiskehandlerkontor for at alarmere myndighederne, men stor var hans forundring, da den første person, han mødte på kontoret, var iført samme militæruniform som den druknede. Soldaten gik med ombord på kutteren og genkendte straks den omkomne som den kammerat, han nogle timer forinden forgæves havde forsøgt at redde i land. Han fortalte, at de var jægersoldater, der som led i en øvelse var sprunget i vandet fra et fartøj den foregående aften. De skulle svømme i land med deres oppakning og udføre en opgave på land.

Trods store anstrengelser havde det ikke været muligt at redde ham i land. Kammeraten havde fået kramper. Selv havde han med nød og næppe reddet sig hen til

en kost i farvandet. Herfra var han senere blevet bragt i land af et tysk lystfartøj. Civile og militære myndigheder kom til stede på havnen og foretog sig det fornødne med den afdøde.

Efter at have sundet sig lidt ovenpå den uhyggelige oplevelse fortsatte mandskabet på de to kuttere fiskeriet - men nu hver for sig.

Fredag den 3. juni 1966, deltog en af hærens jægersoldater sammen med 9 andre i en øvelse, men han fik krampe og druknede mens han svømmede i en stærk strøm i Grønsund.

Kilde: Danske soldater faldet i tjenesten 1936 - 1974

Mange år senere troede alle, at episoden med fiskernes ufrivillige ophold i russisk varetægt for længst var glemt - men nej! Skipperen på den kutter, hvorpå Ove dengang havde hyre, hed Verner og var fra Kolding. Han blev senere kaptajn på en af Clausens både, der i nogle år ofte lastede kreaturer på Kolding Havn. På et tidspunkt anløb han en østlig østersøhavn med en ladning foder. Her blev han nægtet tilladelse til at gå i land. Alle andre besætningsmedlemmer kunne gå og komme, som de havde lyst, men Verner måtte blive ombord.

Ove Kjærhus bør nok heller ikke bevæge sig for langt østover. Måske står der også et notat om ham i "Den Russiske Bjørns" sorte bog.

KFUM-spejderne i Skærbæk

- Hold spændt din streng, hold blank din pil -

Sæt dig et mål, der har evighedsværd,
lad dybt i din tanke det brændes
og lyse dig gennem de hindringers hær,
der rundt om din vilje vil spændes

I ildens trylleskær

En sommeraften i 1977 sad KFUM-spejderne fra Skærbæk om lejrålet - som altid spændte på aftenens forløb. Der blev varmet op med en anti-myggesang med tilhørende fakter, der skulle holde myggene på afstand. Nu fulgte en god spejdersang, inden to store spejdere underholdt. De opførte et nummer, som deltagere stadig husker, næsten 40 år efter. Først blev et par af kammeraterne udfordret i disciplinen langspyt, hvorpå de to spejdere demonstrerede deres ekvilibristiske evner i "kunstspyt":

En spejder fingerede afsendelse af en spytklat, og sekundet efter lød der et metalagtigt smæld fra en gryde, som den anden spejder holdt op foran sig. Klatten var "ankommet". - Det varede lidt, før det første fnis kom fra publikum; men efter anden runde, hvor en klat blev sendt "jorden rundt" to gange, kom latteren, og nok en spytklat blev sendt "jorden rundt", kløvet af en dolk til to klatter, som landede med to smæld hurtigt efter hinanden i hver sin gryde. Hver gang blev klatternes ankomst markeret med et fingerknips på gryden. Andre klatter blev afsendt hurtigt efter hinanden, fløj til månen eller foretog saltomortaler. - Stort bifald inden dagens "Bladlus". I de første mange år underholdt Jørgen Nielsen og Niels Dahl - to af gruppens tre stiftere - med oplæsning fra dagens avis, "Bladlusen". De ironiserede og overdrev dagens begivenheder, hvor alle fra "tanter", spejdere til øvrige ledere blev "hængt til tørre". De huskes som "Niels Zoom-automatic" og "Cigar-Jørgen". Hvordan de nåede at blive klar til en ny "Bladlus" hver aften er ubegribeligt.

Ja, ved lejrålsunderholdning er der mulighed for alskens udfoldelse og dermed træning i performance,

Bålstemning

hvad enten det gælder introduktion til nye sange, konkurrencer eller sketches. Belønningen falder prompte i form af et "Tikker-likker tjav, tjav, tjav...", et "Sikke sakke...", et "Ha, ha, ha" eller et af de mange andre spejdersråb, aldrig klapsalver. - Spørg en hvilken som helst spejder, og han eller hun vil fortælle om lige præcist: "Det bedste bål".

Lejrliv –

er et must for spejdere, uanset om det drejer sig om weekendture, store – eller små lejre. I de første år tog KFUM-spejderne på gruppesommerlejr, hvor spejderne fik fire dages længere lejr end ulveungerne. I 1967 betalte en ulveunge 40 kr. og en spejder 55 kr. Hele sommerlejren kostede 1.190 kr. I 1976 deltog spejderne for første gang i en stor lejr, nemlig "Møllelejren" ved Assenbæk i Vestjylland, en korpslejr, hvor de oplevede det store fællesskab, knyttede venskaber og fandt ud af, hvad andre spejdere

kunne og gjorde. Ingen var efter den lejr i tvivl om, at gruppen bl.a. måtte lære at bygge med rafter.

I 1985 havde spejderne den glæde at være med til at bygge verdens længste spisebord: Det blev til fire kilometer bord rundt om korpslejren i Frederikshavn.

En "hjemlig", flydende lejr fandt sted på Gudsø vig i 1987 - en uge på en tømmerflåde med telte, spisebord, bål og underholdning, bl.a. en særdeles veludført parodi på Niels Dahl. Han var i mange år gruppens fotograf og PR-mand. Denne lejr blev også et gennembrud på TV-fronten, idet der lørdag den 21. november blev sendt et 13 minutters sammendrag fra lejren i TV-Syd.

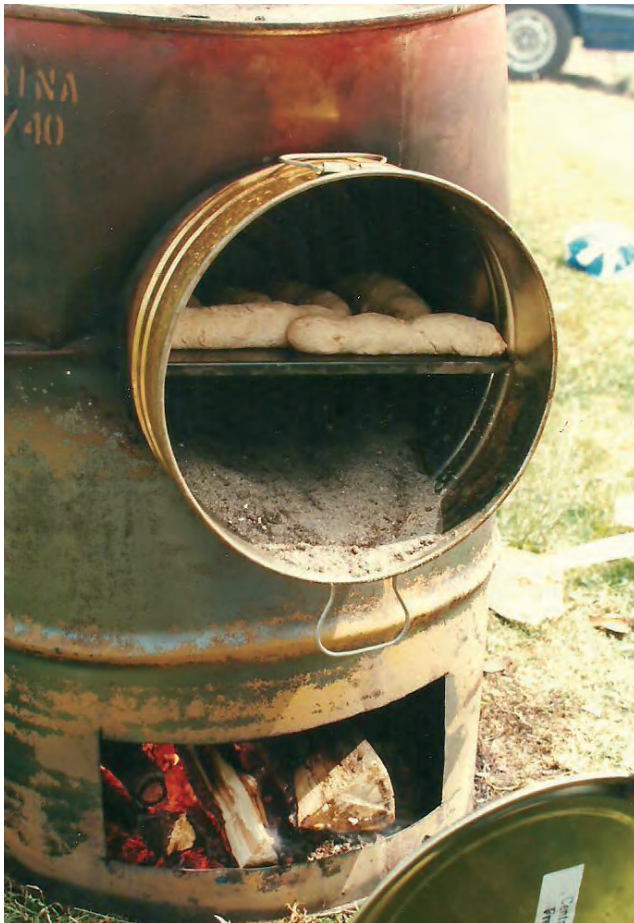
Lejren satte ekstra gang i ønsket om egne kanoer i gruppen - de blev købt og har lige siden været på utallige ture.

Spejderlejre har som regel, uanset størrelse, et tema. I 2015 har gruppen netop været på forlænget weekend under konceptet: "Flygtninge" - såmænd samtidigt med Danmarksindsamlingen. Fredag aften steg spejderne på toget til Horsens, hvor de blev læsset af, fik et kort og måtte gå til en hytte. Bæverne ankom lørdag formiddag til "Syrien", hvor de blev opdelt i seks syriske familier. Alle skulle over "bjergene" - i form af en forhindringsbane - til "Tyrkiet". De skulle nu hjælpe med at skaffe midler til turen til "Italien". Der skulle samles ædelsten i passende mængder (1 ædelsten = 1 skrællet kartoffel) og bestikkes vagter, så de kunne få fat i det brænde, der skulle hugges. Vagterne var skrappe og benyttede sig både af sure sokker og gammel ost, så det var ikke så let at få samlet det nødvendige. Heldigvis blev alle belønnet med en madpakke, behørigt indpakket i hvidt papir med et rødt kors, skænket af SOS-børnebyerne.

Gudsø Vig 1987. Forrest Anne Engmann

Nu skulle både spejdere og bævere op gennem "Europa", hvorfor der skulle bygges både af rafter. Havet var udformet som et gigantisk terningspil hen over en græsmark. Raftebådene kom på prøve i det oprørske hav! Turen til Danmarks "grænse" foregik i ladet på en "kølebil" - en lukket trailer, hvor spejderne kunne høre, at der blev talt tysk udenfor.

3.

4.

5.

3: Flot brød i den primitive ovn 4: To "spyddrejere" passer kyllinger på rad og række 5: Jesper på feltstudie

Søndag morgen var gruppen ankommet til flygtningelejren, hvor spejderne skulle prøve at bestå indfødsretsprøven - bæverne fik en tillempet udgave. Ikke alle bestod, hvilket gav stof til eftertanke.

Efter frokost kom forældre samt to personer fra SOS-børnebyerne, der fortalte lidt om deres arbejde, inden

de udfordrede "familierne" til at tegne plancher med temaet: "Retfærdighed og uretfærdighed".

Ingen lejr uden en "primitiv dag"

Her kan fantasien få frit spil både hos lederne og spejderne. Nogle spejdere vil huske den dag, hvor de selv skulle fange de fisk, der skulle bruges - med hænderne.

6.

7.

6: Fjeldfærd 2011 7: Luka og Peter har taget en fører til fange

Andre opnåede superbagerstatus ved bagning i ovne, dannet af ubrugte olietønder og malerbøtter. At lave gasblus af dåser og spejle æg på lågene kan også nævnes. Selv om spejdernes midler er forbedret henover årene, er opfindsomheden på de "primitive dage" stadig i højsædet. Så det er en flok glade, røglugtende og trætte spejdere, der om aftenen kryber i poserne.

Forkyndelse

"At finde sin egen tro og have respekt for andres" er et af spejdernes pejlemærker. Spørger man en af de spejdere, der i 1994 var på fjeldvandring på Hardangervidda om, hvilken oplevelse de husker bedst, vil de fleste svare: "Dengang Lars Seeberg holdt gudstjeneste og overraskede os. Han havde hele vejen slæbt på 10 kg. mere, end vi andre hver især havde med." Der var ikke alene tale om et nadversæt og en præstekjole - "Jeg havde endda pillet foret ud", som Lars senere fortalte. Men der var også raketter, som senere blev fyret af, illustrerende: "Se der blev lys".

Ved flaghejsning om morgenen på spejderlejre, i forbindelse med afslutning på et møde eller på søndage i lejrene synges salmer, bedes en bøn eller holdes andagt. Hvert år hjælper spejderne til ved Taulov Kirkes traditionsrige Kristi Himmelfartsdag i Strandparken.

8.

9.

10.

8: Vartegn for landslejr: See 20:10 9: Per Andersen på loppe-
marked med sønnerne Christian og Villads 10: Nynne snitter
snobrødspind

Ledere og støttegrupper

Gennem de 50 år, gruppen har eksisteret i Skærbæk, har mange engagerede ledere givet børnene oplevelser for livet, fællesskab og selvindsigt. Både ledere og spejdere har været på kurser, der har spændt lige fra opbygning af et patruljemøde over spejderfærdigheder

til moderne ledelsesmetoder. Den viden, som bliver indbygget i de 10-12-årige spejdere, har vist sig at være langtidsholdbar. Som voksne har de ikke alene lettere ved at udfylde en lederrolle; men de har også opnået en større forståelse for samarbejdets værdi og nødvendighed.

11.

11: Lea og ? i dyb koncentration

I starten stod lederne både for selve spejderarbejdet, indsamling af midler ved avisafhentning og afholdelse af loppemarked. Heldigvis stillede Skærbækværket lige fra starten med udlån af biler, maskiner og folk, der kunne betjene disse. Langsomt blev flere og flere forældre involveret i de mange praktiske opgaver,

så som at bygge spejderhytten "Vildengen", plante læhegn, skaffe midler ved annoncesalg i forbindelse med telefonbøger, organisere loppemarked og afholde julestue.

"Økonomi" før og nu:

Den almindelige samfundsudvikling gennem de 50 år, KFUM-spejderne har eksisteret i Skærbæk, har naturligvis smittet af på de aktiviteter, der har været råd til. Her en lille sammenligning: I 1974 fremstillede juniorerne marcipan til juleafslutningen. Vel at mærke marcipan fremstillet efter en krigsopskrift. Den bestod af en tyk hvid sovs tilsat masser af flormelis og mandelessens. I 2014 lavede spejderne julemad over bål: Flæskesteg, brune kartofler og rødkål!

12.

I jubilæumsåret 2015 tæller gruppen 12 ledere og godt 60 store og små spejdere. Derudover mødes to forskellige rovergrupper (spejdere over 17 år) udgået fra Skærbæk, til årlige weekendtræf.

Jørgen Nielsen, Niels Dahl og Bent Eggert

fik i december 1965 grønt lys til at oprette en KFUM spejdergruppe i Skærbæk.

De har alle modtaget en hæderspris fra Luchts Legat.

12: Carl Emil (hvid hue) og Marie (mørk kasket) får instruktion
13: Fra venstre: Marie, Sebastian, Carl Emil bag Vibeke Weber, Peter, Niels Christian og ?

13.

BØRN FRA BØRUP SKOV

At bo i Børup Skov var langt væk, når vi taler om skolevej og tilknytning til Skærbæk. I 1940'erne boede en mor med sine fire børn på en landejendom i skoven. Hun var enke, og det var nødvendigt med udearbejde, så der var ikke meget at rutte med. Hvis børnene havde fået penge til fornøjelse, var det jo ikke nødvendigt at bruge dem alle på én gang.

Med en 10-øre brændende i lommen tog en af pigerne på skoleudflugt – et af årets højdepunkter. Nu gjorde den søde pige, som hun havde fået besked på. Hun købte et kræmmerhus bolcher for 5 øre hos købmand Jensen, så hun havde 5 øre med hjem igen.

I hjemmet var børnene ofte overladt til sig selv. De største skulle tage sig af de mindste, og det fungerede udmærket. Hvis de store var for barske, sladrede de mindste til mor, når hun kom hjem. – Så stod det lige.

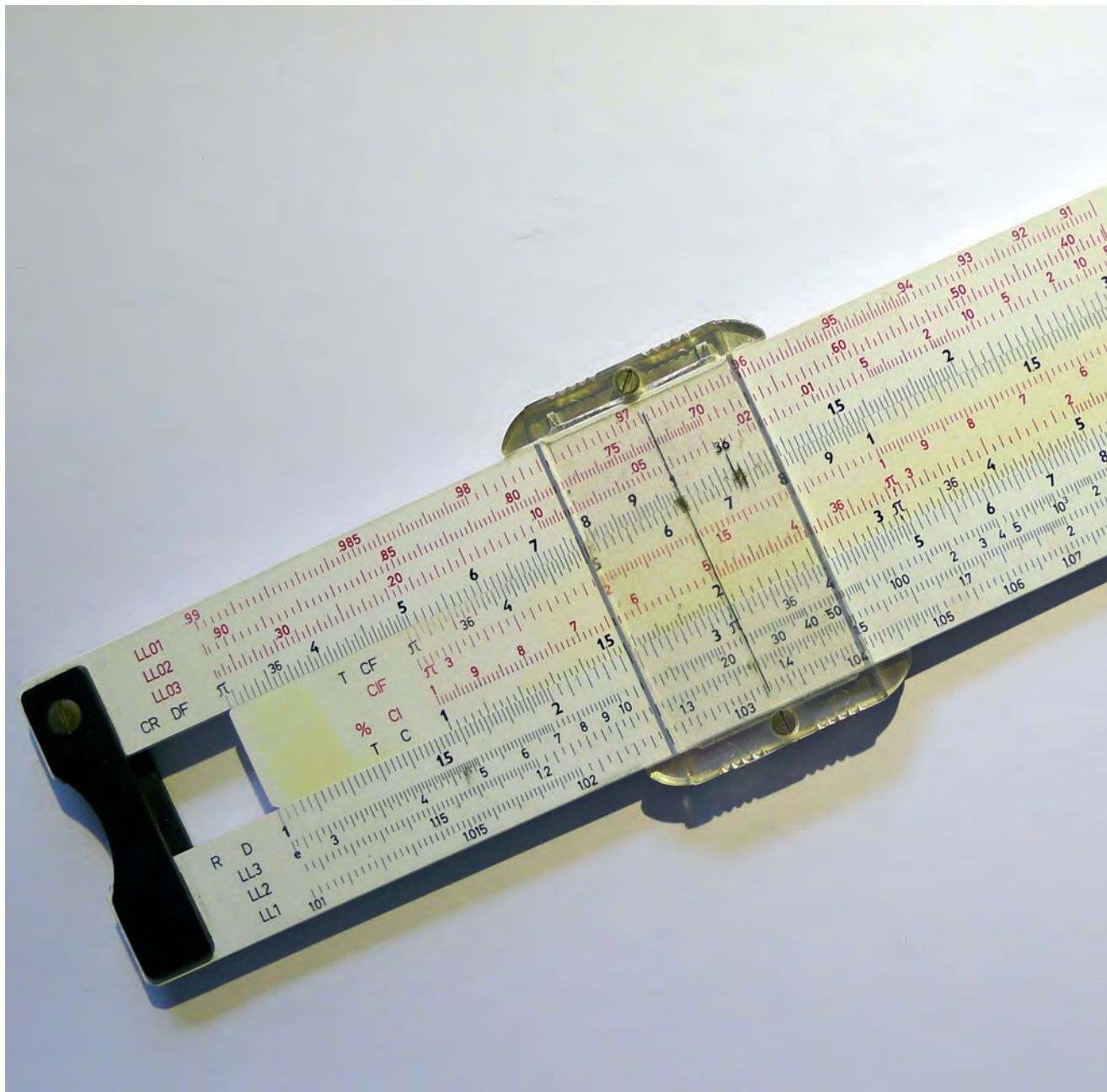
En gang, hvor børnene var alene hjemme, kom en karl på besøg. Han inviterede børnene på køretur. De vidste, at det måtte de ikke sige ja til; men tilbuddet var for godt. – Hestene løb løbsk på skovvejen, og hele ekipagen trimlede omkuld med karl og børn. Kun eet af børnene havde åndsnærværelse nok til at springe af vognen i tide og undgik de værste skrammer.

Sikke en karl

De andre blev slået halvt bevidstløse, men kom hurtigt til sig selv igen til . De fik sammen med karlen travlt med at indfange hestene – og så var det bare hjem.

Da moderen kom, fandt hun børnene i en noget miserabel tilstand og spurgte, hvad der dog var hændt. Børnene klarede frisag ved at fortælle, at de havde leget røvere og soldater i skovhegnet, hvor de havde revet sig. Da moderen kunne se, at hverken arme eller ben var brækkede, slap de for videre tiltale. Det varede mange år, inden børnene fortalte deres mor den rigtige historie om den skovtur.

Ansæt som regnedreng på Skærbækværket

- Ingeniør John Rasmussen fortæller -

Der blev skudt med haglgevær efter Svend Richard og mig, så vi sprang ned i et hul i jorden.

Ingen forventninger

Den 1. februar 1964 mødte den 24-årige ingeniør John Rasmussen op til sin første arbejdsdag på Skærbækværket.

Vi havde fortalt vore venner, at vi ville prøve lykken vest for Storebælt. Jeg var Vendelbo, – fra Hjørring – men kom nu fra København, hvor jeg i to år havde boet med min kone på Vesterbrogade. Det havde bestemt ikke skortet på drillerier og advarsler fra venner og fra min kones arbejdsplads: ”Nu skal I nok over til det mørke Jylland og ind i de kredse, hvor de siger *ved lægen og ved ingeniøren*”. Vi havde besluttet at prøve stedet i højst to år.

Sådan gik det heldigvis ikke. På Skærbækværket var ingeniører nærmest en massebetegnelse. Men nye regler skulle læres. Der var ikke gået mere end en times tid på det nye job, før en af de ældre ingeniører henvendte sig med ordene: ”Jeg hørte lige, at De sagde du til de tekniske assistenter. Det bruger vi altså ikke her. Vi siger De og bruger efternavnet, når vi taler til hinanden”. Det var ikke lige det sprog, jeg var opflasket med i Vendsyssel; men jeg fik det lært også så godt, at det først er efter, jeg er gået på pension, at jeg er begyndt at sige du til min daværende chef.

I 1960'erne gik det op for mig, at der var forskel på folk. Vi handlede med et rådgivende ingeniørfirma, ”Rambøll og Hannemann”, to ingeniører med fine doktorgrader fra Danmarks Tekniske Højskole. Når det var en af de herrer, der ringede til os, så rejste man sig op, for man sad ikke ned og talte i telefon med så fine folk.

Der var tre tegnestuer på Skærbækværket, hvor jeg blev placeret langs den ene væg sammen med fire andre. Vi havde alle et skrivebord og et tegnebord. En dag lød der et rabalder - væk var min kollega, der

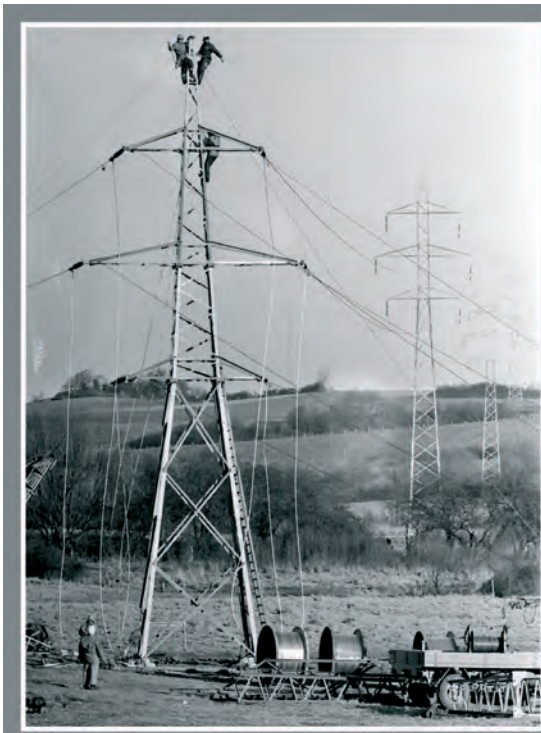
havde skrivebordet bag mig. Vi fløj alle hen for at se, hvor han var blevet af, og hvad der var sket. Nå, det var bare hans kontorstol, han havde siddet og vippet på, som han altid gjorde, og den var på hjul. Det var åbenbart ikke noget at lave et nummer ud af, for han blev liggende på gulvet med papirer og telefonapparat over sig og talte uanfægtet videre i telefonen. Det var den selv samme person, der, når han havde lavet en fejl på tegningerne, kom med Toms chokoladefrøer for at råde bod på sine fejleregninger.

Mens jeg som ung arbejdede på Hjørring Elværk, havde jeg været med ved bygningen af en højspændingsledning fra Hjørring til Hirtshals. Derfor blev jeg sat til at arbejde med højspændingsledninger på Skærbækværket.

Hovedregning, regnestok og en transportabel regnemaskine

De første år foregik alle beregninger på regnestok eller som hovedregning. Det var utroligt, hvad vi kunne lave af beregninger på den lille regnestok. Om det så var tredjegrads ligninger, så løstes de også. Den kunne dog ikke placere kommaet, så det var nødvendigt, at man var skrap til hovedregning.

Der var en høj grad af opfindsomhed og effektivitet på Skærbækværket. Når vi lavede opmålinger af terrænet til nye højspændingsledninger, foregik beregningerne i bilen på vejen til eller fra områderne. Det var kun bilens chauffør, der kunne slappe af. Efter et par år fik vi en regnemaskine - ikke en lommeregner, som vi kender i dag. Nej, det var en, der kunne lægge sammen og trække fra, og så blev den betjent med et håndsving. Det var nu nemmere at bruge hovedregning, når vi sad i bilen. Få år efter kom en mere avanceret regnemaskine på markedet. Den kunne lave serier af beregninger, og

Det krævede mænd af den rette støbning og køretøjer til al slags terræn

så kunne den fortsætte med det tal eller resultat, man sidst havde. Den var både tung og kostbar - halvanden månedsløn for en ingeniør. Vi fik den, og den blev placeret på et rullebord. Det var et populært værktøj, som vi måtte "stå i kø" for at låne.

Folkene på Skærbækværket havde altid mere eller mindre spektakulære ideer til de forskellige opgaveløsninger eks.:

1. Højspændingsledningerne skulle føres mange kilometer gennem terrænet, så for at sigte langt frem havde vi nogle balloner, der var to meter i diameter. De blev fyldt med gas og sat højt til vejs, så vi kunne se, i hvilken retning, vi skulle gå.

2. Da en højspændingsledning skulle føres over Grejsdalen undgik vi op- og nedstigninger ved først at sende nytårsraketter over dalen. En tynd fiskesnøre var bundet til raketten, så fulgte en lidt tykkere snor, så tykkere og tykkere reb og til sidst højspændingsledningen. - Operation udført!

ALGOL, MAP og eksterne computerløsninger

De beregninger, vi foretog flest af i de første år, var dels koter fra højdemålinger i terrænet, dels nedhængsberegninger for ledningerne.

Sidst i 1960'erne begyndte de store virksomheder at benytte EDB, og ELSAM havde købt en RC4000, som

John Rasmussen

vi måtte bruge. Programmeringssproget hed ALGOL. Vi fik kursus i sproget og kunne pludselig foretage alle mulige beregninger meget hurtigt. Senere kom MAP, hvor vi havde en tekniker til at indtaste data i et par år. Desværre blev det erstattet af et nyt program, der ikke kunne "læse" de data, vi havde indlæst. Forfra – og om igen! Udviklingen fortsatte i 1970'erne med nye programmeringssprog som Basic, Pascal og C-programmering med 3. og 4. generationsværktøjer. I 1980'erne og 1990'erne endte EDB med at blive et helt og aldeles uundværligt hjælpemiddel - programudvikling var et overstået kapitel. Nu kunne man købe færdige programmer, hvilket betød, at jeg fik både det sjove og det positive med i min tid på arbejdsmarkedet. Nu har man GPS-udstyr, der kan angive koordinater og højdekoter, og færdige beregningsopgaver køber man hos eksterne ingeniørfirmaer.

I marken

Hos landmændene var vi næsten aldrig populære, når vi mødte op. De syntes i sagens natur ikke, det var så fedt at få plantet deres marker til med højspændingsmaster.

Det kunne gå hårdt for sig:

1. En af vore forhandlere skulle besøge en lodsejer. Det var en ilter herre, som bestemt ikke ville have master på sin jord. Det lod ikke til, der var nogen hjemme; men da vores forhandler kom ud i kostalden, fik han en spand vand i hovedet og besked om at forsvinde.
2. På en mark i Gauerslund kom vi under beskydning. Vi havde gravet hul til et mastefundament. Da vi skulle besigtige hullet, blev der skudt efter os med et jagtgevær. Vi sprang i dækning, ned i hullet. Lodsejeren var blevet så tosset over at få ledninger over sin grund, at han gjorde alt for at genere os. Han skød formentlig op i luften og ikke efter os. Vi fik talt manden til fornuft.
3. En utilfreds lodsejer ved Brande lod os fryse. Vi skulle møde ham en vinteraften ved ejendommen for at få tilladelse til at sætte en mast på hans jord. Han kom ud på gårdspladsen godt påklædt – ja, vi blev ikke budt ind, og han var meget vanskelig at blive enig med. Vi frøs med anstand, for vi havde ikke regnet med at skulle stå udenfor. Sådant en ung ingeniør havde jo ikke tænkt på at tage tøj på til at stå ude i bidende kulde i timevis. Lodsejeren fik sin vilje - ingen master der. Vi vendte skuffede næsen mod den nærmeste kro for at få noget at varme os på.

Carl
Dinsen

Sv. Rich. Pedersen - og kone

Her er 2 af de mere markante personer på nettet
Overmontørerne Sv. Rich. Pedersen og Carl Dinsen
begge ca. 33 år på Værket

Forhandlingerne foregik oftest i al fredsommelighed. Kun, når der var problemer, troppede vi op. Det var ikke kun hos lodsejerne, vi skulle have tilladelse til at placere masterne; der var også flere myndigheder, bl.a. fredningsnævnet, som skulle høres. Her blev vi også sommetider sat på plads. Som en fredningsdommer sagde: "Hvis I vil holde jer til at snakke om det, I har forstand på, så skal jeg nok fortælle jer, hvad der er rigtigt fredningsmæssigt".

Det blev til 35 år

I begyndelsen af 1960'erne var der standsforskel på Skærbækværket. Der var ansat en del maskinmestre, som fra deres tid på skibene var oplært til, at der var rangsforskel.

Der har formentlig også været nogle spændinger mellem Skærbækbeboerne og de nye i Værkbyen. Det gik imidlertid hen over hovedet på mig og druknede helt i den varme og venlighed, der strømmede imod os, da vi kom til Skærbæk. John Rasmussen arbejdede på Skærbækværket i 35 år, hvor han successivt skulle samarbejde med fire direktører.

Husker du vor skoletid

- husker det så nøje -

Lærer Larsen og konen var kørt til byen i et ærinde, og han havde låst pigerne inde i skolestuen!

Den gamle skolestue på Ringvejen

Drengerækken fra ventre: 1-2-3- er ukendte, Vandrelærer Pedersen, Hans Lind, de sidste tre er ukendte.

Pigerækken fra ventre: Aase Damkjær, Inger Albrechtsen, Grethe Lind, Grethe Kyed, Frida Dan P., Ruth Ottesen, 2 ukendte, Mary Oversø N.

Hvem er de ukendte?

Oluf Pedersen, Bodil Mørk, Edith Nissen, Tove Kyed, Birgit Ørum og andre fortæller om deres skoletid i Skærbæk i 1930'erne og 40'erne. Alle fortællerne er jævnaldrende, og alle har gået i skole i Skærbæk - først

hos frk. Frederiksen i forskolen, nu Gisselbakken 1, - og senere i den daværende storeskole - nu Skærbæk Ringvej 123.

Fra 1887 – 1954 gik børnene i ”den gamle skole på Ringvejen”

Forskolen

Frøken Frederiksen er af mange tidligere elever, vi har haft kontakt med, omtalt som en vellidt lærer, der på en god og inspirerende måde dirigerede eleverne igennem de første tre skoleår. Det blev sagt, at de hos hende lærte mere i de tre år, de gik der, end i storeskolens fire.

Hun kunne være skrap og sætte sig i respekt, når der var behov for det. Hun tolererede ingen gale streger og uordentlighed, fortæller de. En af dem husker, at der undslap hende et lille fnis ved en lejlighed, hvor frøkenen havde demonstreret en gymnastikøvelse. Heri indgik nogle høje benspjæt. Ved denne manøvre

var en lille snip af frøkenens ene lyserøde bukseben blevet synligt. Dette var årsagen til det lille fnis. Så var der kontant afregning: Udvisning af klasselokalet. En på kassen skulle der også til, idet smilet på pigens ansigt endnu ikke var helt tørret af, da hun vendte tilbage i klassen. Her skulle åbenbart ikke grines af noget som helst. Afstraffelsen resulterede i et knækket hårspænde, og pigen måtte om ad en skoleveninde på hjemvejen for at låne et nyt spænde, så forældrene ikke blev bekendt med episoden.

Men frk. Frederiksen kunne også være solidarisk med sine elever, når det kneb. På en skoleudflugt til Odense

Zoo deltog en pige med udprægede "se mig"- tilbøjeligheder. Hun ville brillere med sin kunnen på kanten af et springvandsbassin og var uheldigvis drattet i vandet og havde fået en våd buksebag. Her optrådte frk. Frederiksen med stor indføling og hjælpsomhed, idet hun tog sine yderste benklæder af og overlod dem til den uheldsramte pige. Hvorledes det er forgået i praksis vides ikke - men næppe i fuld offentlighed.

Storeskolen

I storeskolen regerede førstelærer Larsen. Han var lærer for to generationers børn i Skærbæk. Vandrelærere gik på omgang i kommunens tre hovedskoler. De tog sig af andenlærerfunktionen. Oluf oplevede 13 forskellige i sit skoleforløb. Vandrelærerne er af deres elever beskrevet som værende af stærkt svingende kvalitet. En var erklæret kommunist og havde outrerede meninger om kommunismens lyksaligheder. Lærer Larsen sagde, at det skulle de ikke lytte til, for det var det rene galimatias. Navne, som lærer Stockholm og "Lille Pedersen" iklædt plusfours og på motorcykel, huskes stadig.

Da en ny elev på sin første skoledag uforskyldt blev inddraget i noget klammeri mellem nogle elever, gjorde lærer Larsen det klart for ham, at man her på skolen ikke var interesseret i at importere forbrydere. Dem havde man nok af i forvejen! En noget særpræget velkomsthilsen.

I landsbyskolen var de sædvanlige fag: Dansk, regning, skrivning, gymnastik, danmarkshistorie og bibelhistorie, hvortil hørte indterpning af salmevers. Nogle af vandrelærerne kunne bidrage med nye tiltag som f.eks. lidt geografi og lidt tegning.

I frikvartererne spillede pigerne med bold eller sji-

pede. De byttede glansbilleder og spillede med nip-senåle. Drengene byggede huler og sloges, som det hørte sig til.

En gang årligt blev der afholdt eksamen. Her blev børnene hørt i fagene. Skolekommissionen med pastor A. Riis Olesen som født formand overværede eksaminationen. Forældrene, der sad i en kreds bagved børnene, kunne under overhøringen se de fremlagte skriftlige arbejder. Både diktat, genfortælling og regnestykker blev nøje gransket. Hvem skrev pænt? Hvem havde mange regnefejl?

En på kassen

Selv om korporlig afstraffelse ikke ligefrem hørte til dagens orden, var det ikke usædvanligt, at eleverne kunne risikere et par flade, og det der var værre, hvis de skejdede ud og gjorde sig uheldigt bemærket. Oluf fortæller, at han af én af vandrelærerne havde indkasseret en dragt prygl med en kabelende i gymnastiksalen.

En anden husker, at hun var blevet straffet for ikke at tie i klassen, som hun var blevet pålagt. Pigen blev så befippet, at hun ikke rigtig opfattede, hvad der foregik; men hendes klassekammerater kunne fortælle, at hun havde indkasseret tre håndkantslag for sin forseelse. Hun besvimed og husker den dag i dag episoden. Afstraffereren var en vandrelærer, der muligvis har kombineret sin pædagogik med den kadaverdisciplin, han kendte fra sin tid ved militæret. Nogle drenge kunne takke sig selv for at have pådraget sig lærerens vrede. En gang havde de ved hjælp af brændestykker klodset hjulene op på hjælpelærerens bil, så de bare snurrede rundt, da han ville sætte i gang. Denne utidige opfindsomhed bragte læreren i

stor affekt, og han handlede derefter. Som Oluf Pedersen fortalte: "Han gik helt op i limningen!"

Lærer Larsen har af mange, der har oplevet ham, ikke fået specielt gode anmeldelser. Han havde størst forfølelse for de elever, der kom fra hjem, der levede lidt godt til læreren en gang imellem. Anderledes hidsig og øretæveuddelende kunne han være over for elever fra mere beskedne hjem. Således fortæller en om et par piger, der var blevet idømt en eftersidning. De havde haft problemer med at repetere et tekststykke fra katekismen. Lærer Larsen og konen var kørt til byen i et ærinde, og han havde låst pigerne inde i skolestuen! Da den idømte straf på en time var udstået klokken tre, sprang pigerne ud af vinduet og forlod skyndsomst etableringen og rendte hjem. Næste dag var de belavede på ballade. Larsen spurgte, hvornår de var gået hjem. Klokken fem lød svaret. Han erkendte, at han havde glemt at låse pigerne ud. Som belønning for, at de selv havde taget vare på situationen, fik de fri på dagen fra kl. 12.

I det sidste skoleår kunne det undertiden knibe med at "få tid til" at gå i skole for nogle af eleverne. Nu havde de nået en alder, hvor de kunne gøre nytte på hjemmefronten, ved fiskeriet og ved arbejdet på gårdene.

Kringlet skolevej

Et par piger, der boede i Børup Skov, havde undertiden problemer med drenge, der ville genere dem på skolevejen hjemad. Pigerne havde løst problemet ved at gå hele vejen op til Kolding Landevej og følge denne hen til vejen, der fører til Børup Skov. Da en af mødrene blev bekendt med denne løsningsmodel, fik pigerne besked om, at de bare skulle klappe drengene

nogen på hovedet med skoletasken, hvis de generede dem. Pigerne fulgte moderens instruks, der havde den ønskede virkning, og de kunne herefter gå hjem fra skole i fred og ro. En af dem sluttede venskab med en gårdhund på skolevejen. Hunden, en stor bulldog, fulgte troligt pigens til og fra skolen hver dag i halvandet år. Den kunne holde drengene på behørig afstand. Førstelærer Larsen og ordningen med vandrelærere fungerede indtil den nuværende skolebygning blev indviet i 1954. Forskolen eksisterede indtil 1970.

Den nybyggede skole i 1954

Skolebillede fra store skole ca. 1937 - 1938

Bageste række fra venstre: Erik Cristoffersen , Talmor ? , - Johannes Lind, Magnus Christiansen Hagenør, Teddy Conradsen, Ove Nissen, Ejner Hansen, Jacob Andersen

2. række fra venstre: Vandre lærer Pedersen, Edith Lind, Inge Johansen, Valborg Mørk, Petra Jeppesen, Else ??, Anne Jacobsen, Edith Ottesen, Elna Pedersen, Johanne Damkjær, Betty Tastesen, Lære Larsen og frue.

3. række fra venstre: Else Ottesen, Grethe Sørensen, Ruth Pedersen, Bertha Damkjær, Nora Rossing, Gunna Strandby, Gerda Nissen, Ragna Conradsen, Inge Ottesen, Minna Jensen, Olga Tang, Børge??

Forreste række fra venstre: Kurt Pedersen, Holger Sørensen, liggende Johannes Larsen, Laurits Mørk, Erik Nielsen , Oscar Christoffersen, Knud Albretsen, Verner Holm, Bent Ørum Nielsen, Svend Dan Pedersen, Egon Jacobsen.

EN REJSEBESKRIVELSE

Børge Lind, Børup Sande, fortæller, at han som dreng skulle ledsagde en ged fra Skærbæk til Holme Mark og retur.

Her boede Karl Mortensen, der havde en gedebuk. Den var rejsens mål, for geden skulle bringes i lykkelige omstændigheder. Børges indsats som rejseleder på turen var aftalt – han kunne tjene to kroner. Geden var helt med på ideen. Den havde i hele sit liv kun haft udsyn over fjorden og op over bakken og kunne med rette have et ønske om at se resten af verden. De rejste til fods og Børge beregnede, at de to kroner kunne indbringe ham otte ispinde.

Skolevej og Kirkestien, nuværende Ringvej

Hvor svært kunne det være at tjene to kroner?

Børge og geden kom frem til målet i god behold, og geden og bukken blev præsenteret for hinanden. Det krævede ikke megen overtalelse, før de fuldførte "forretningen", og Børge var derefter straks klar til at tiltræde hjemrejsen. Det var imidlertid ikke tilfældet for gedens vedkommende. Den havde fattet interesse for sit nye bekendtskab og syntes rigtig godt om lugten i det lune hjem i skuret. - Kunne den flytte ind for en tid? – Rigtig hyggeligt, forudså den.

Dette var i direkte modstrid med Børges planer, nemlig i en fart at komme hjem til Skærbæk, indkassere daleren og få den omsat til ispinde.

Med trusler, list og hidsige træk i tøjret lykkedes det til sidst for ham at få geden i drift og med stort besvær fik han den ført hjem igen. Men – hvis han nogensinde skulle på tur med en ged igen, så ville han forsøge at hæve honoraret. Så let havde rejselederarbejdet nu heller ikke at været.

Barberen

- Holdet og håret og blev sat hos barberen -

"Lad da ham der bestille noget. Han kan klippe mig". "Jamen han er lige startet i lære". "Skide da med det - håret vokser ud, inden jeg kommer igen"

Barber Kaj Jacobsen uden for salonen

I 1957 blev mafiabossen Umberto Anastasia skudt på en barbersalon i New York. Så vildt gik det dog ikke for sig på barbersalonen i Skærbæk; men liv og glade dage var der.

Salon på Overgade

Kaj Jacobsen, søn af købmand Vilhelm Jacobsen, blev født den 20. januar 1911. Efter konfirmationen var han landbrugsmedhjælper på Henneberg Ladegaard. Den 1. november 1931 blev han gift med Harriet Pe-

tersen, datter af tolder Hans og Lene Marie Petersen. Landbruget trak ikke så meget i ham, så han måtte finde en hurtig uddannelse. Det blev til et to ugers kursus som frisør og barber - så var han klar til at nedsætte sig med salon på Overgade. Forretningen gik strygende, for allerede den 15. oktober 1934 købte Kaj en byggegrund på Skærbæk Havnegade 4 af A. P. Thuesen til den nette sum af 60 øre pr. m², i alt 918 kr. Huset stod færdigt i 1935. Øverst var en lille kvistlejlighed, der fungerede som bolig for nygifte par.

På det tidspunkt kunne man ikke flytte sammen, ej heller få lejlighed uden at være gift. I 1945 blev haven udvidet ved køb af mere jord, nu til 1 kr. pr. m².

Kaj og Harriet fik fem børn: Preben, Ernst, Gunner, Jane og Per. Naboerne var Lars Krabbemark og Sigurd Lind, der boede på Lodsvej. Lige ved siden af lå "Fennen", der var byens samlingssted og børnenes legeplads.

Barber med mer'

At barbere og klippe hår var ikke nok for Kaj. I salonen kunne man også købe aviser og ugeblade, og de faste kunder fik bladene bragt ud. Salonen rummede også et håndkøbsudsalg fra Axeltorvs Apotek i Fredericia.

På et tidspunkt tog Kaj et ekstra job som forsikringsagent for "Hafnia Liv og Skade". Her var han en rolig, velanskreven medarbejder med positivt livssyn - og han viste stort talent for både forsikringsarbejde og kundepleje. Efterhånden tog det dog mere og mere af hans tid, så han måtte antage en svend. Det blev Børge Johansen, som senere slog sig ned i Taulov.

I 1952 endte Kaj som inspektør for forsikringsselskabet med trekantområdet som eget distrikt. I familien enedes man derfor om at bortforpagte hus og bar-

Fennen, som senere blev delt i to af Nyvej (fotograferet fra Overgade)

bersalonen. De flyttede herefter til Børkop og senere til Mølholm. Kaj døde den 5. oktober 1971, og Harriet flyttede tilbage til huset i Skærbæk og boede her de næste 30 år. Hun solgte huset i 2001, da hun kom til plejehjemmet Stævnhøj.

Damer og herrer

Lokalet ved siden af barbersalonen blev lejet ud til forskellige formål. Der har boet mange enlige, som sikkert har været pensionærer hos Maren Petersen (*se Skærbækfortællinger 2*). Esther Albrechtsen etablerede sin første damefrisør salon her. Da hun flyttede i eget hus, fortsatte barbereren med at klippe damer og tilbyde koldpermanent.

Barbersalonen på hjørnet af Lodsvej og Skærbæk Havnegade

Da Skærbækværket var færdigbygget, flyttede Fritids-hjemmet væk fra byen. Det havde været fristed for arbejderne og byens folk. Nu blev barbersalonen byens nye hyggelige samlingssted. Her blev læst avis, spillet kort og sat fodboldhold, mens man ventede på at få håret sat. Fiskerne kom først om aftenen efter normal arbejdstid, og mange gange havde de været ude med

kutterne i længere tid, så både hår og skæg trængte til både vask og klipning.

Forpagterne og deres lærlinge

Den første forpagter var barber Ravn, hos hvem Frits Pedersen, Taulov stod i lære. Kort inde i læretiden sagde en af de ventende fiskere til Ravn: "Lad da ham der (Frits) bestille noget. Han kan klippe mig". "Jamen han er lige startet i lære". "Skide da med det - håret vokser ud, inden jeg kommer igen", sagde fiskeren. Og så måtte Frits prøve at få det bedste ud af det. Han fortæller, at der kunne være lange dage i salonen, tit til kl. 22.00 - 23.00. Begrebet: "Udvidet åbningstid" blev praktiseret her.

Da Ravn flyttede til Odense, fulgte Frits med for at afslutte sin læretid der. De næste forpagtere var Benny og Kurt Gandrup. De fortsatte med at have håndkøbsudsalg og sælge aviser og ugeblade. I slutningen af 1950'erne trykkede voksne og børn næserne flade mod vinduet for at se fjernsyn hos barberen. Her blev der nemlig solgt både radioer og fjernsyn i konkurrence med Dahls varehus, der lå lige skråt overfor.

Gandrupperioden blev kort, da Benny allerede som 30-årig mistede sin kone. De to brødre flyttede tilbage til Fyn, og barber Skov blev den næste forpagter. Efter 2-3 år flyttede Skov med familien ind i et nybygget hus med salon og kiosk på Skærbæk Havnegade 25. Efter 10-15 år i Skærbæk flyttede familien til Fredericia, og Skov fik arbejde hos Tranberg i Kolding.

Frits Pedersen etablerede senere egen salon i Taulov og gik på pension i 2000. I dag er der ingen barbersalon, hverken i Skærbæk eller i Taulov.

HVOR I SKÆRBÆK?

Fra ventre: Johan, Ukendt, Anne Flindt, Johanne Damkjær, Ukendt, Dutte Schøsler, Anne Pedersen, Mary Jørgensen, Otla Damkjær, Hans Schøsler, Henning Jensen

Rettelser og tilføjelser til 2014-udgaven af "Skærbækfortællinger"

Jørgen Jensen har et par rettelser til tekstboksen s. 39: Christian Jensen kom i lære 1. oktober 1922 hos uddeler K. Madsen i Tommerup Brugsforening. Han blev kommis hos Vilhelm Jacobsen, Skærbæk Handelsplads den 15. september 1925, og overtog selv stedet den 25. september 1941.

Studiekredsens medlemmer:

Birgit Ørum
tlf: 7556 4439
mail: birgitmur@hotmail.com

Bodil Munk Hansen
tlf: 7556 2884
mail: bodil@munkhansen.net

John Rasmussen
tlf: 7556 2679
mail: john.rasmussen@privat.dk

Kirsten Nielsen
tlf: 7556 2564
mail: kirstenogfreddy@gmail.com

Troels Thomsen
tlf: 7556 3029
mail: troels1962@gmail.com

Studiekredsen:

Troels, Bodil, Egon, Kirsten, Birgit, og John

Bogen er trykt med økonomisk støtte fra:

DONGEnergy A/S

Dagli' Brugsen

Skærbæk Beboerforening har venligt stillet deres hjemmeside til rådighed - se mere på www.skaerbaekfortaellinger.skaerbaeknet.dk

Bogen kan købes i:

Dagli' Brugsen Skærbæk

Billund Boghandel, Fredericia samt hos Studiekredsen.

Trykt i 500 eksemplarer. Udgivet 2015

ISBN nr. 978-87-995748-3-4

ISSN: 2246-2104

Vil du gerne vide, hvordan det var at gå i skole, da der var vandrelærere og lussinger var hverdagskost? – Hvorfor der er en vej, der hedder Ernst Carlsens Vej? – Eller hvordan det føles at blive kapret af et russisk fartøj? Så kan du få svar i denne 4. udgave af "Skærbækfortællinger". – Læs også om den unge ingeniør, der måtte gå i "skyttegrav", da en lodsejer affyrede advarselsskud og om en særdeles aktiv dame, der bl.a. satte fut i Fiskeriforeningen. Bogen byder på 50 år med Husholdningsforeningen, et gensyn med Skærbæk Vindmøllelav og KFUM-spejderne der i år kan fejre 50-års jubilæum.